

ВІСНИК

VISNYK the **HERALD**

супільно-політичний місячник

РІК XXXIV, Ч. 4
YEAR XXXIV, No. 4

КВІТЕНЬ — 1981
APRIL — 1981

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$0.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ІЗ СВІТЛИМ ПРАЗНИКОМ

широ вітаємо Ієрархів Українських Церков, Проводи патріотичних Організацій, керівників УККА, нашу спільноту і зокрема членство ООЧСУ та ОЖ ОЧСУ!
ХРИСТОС ВОСКРЕС! — ВОСКРЕСНЕ Й УКРАЇНА!

Головна Управа ООЧСУ,
Редакція „Вісника“

З М І С Т

Активно готуймось відзначити 40-ліття Акту 30 червня 1941	1
ІНЖ. ПАВЛО МАРЕНЕЦЬ — Піднесення прапорів на кораблях	2
БОГДАН ЛІВЧАК — Хребет у політиці	4
Політичний панель у Нью Йорку	7
НАДІЯ НАУМ — „Русско-украинское заявление“	8
70-річчя проф. СИМОНА ВОЖАКІВСЬКОГО	10
До 60-річчя ВОЛОДИМИРА МАЗУРА	11
Зустріч українців Канади і Америки	12
Про „платформу“ мінімалістів	13
Надзвичайний випадок у друкарській практиці	13

СТОРІНКА ОЖ ОЧСУ

АЛЛА КОССОВСЬКА — Людина з гарячим серцем, Алла Горська	14
ОКСАНА КЕРЧ — Київський Рік — 2000-ліття	16
НАДІЯ НАУМ — Самохарактеристика ОДУМ-у	17

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ

15-й, — Олбанська Округа, 41-й — Бруклін, Н. Й.	18
--	----

ІЗ ДОКУМЕНТІВ

Резолюції Відділу УККА, пов. Насау, Відділу УККА Ньюарку-Ірв.	20
--	----

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

АЛЛА КОССОВСЬКА — Роман у вірших „Слова, слова, слова“	22
ЯР СЛАВУТИЧ — Вставай, українче, вставай! (Марш)	23
Д-Р МИКОЛА ЧИРОВСЬКИЙ — Необ'єктивна книга (Рецензія)	23
ГОВОРИТЬ ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Перетворення (Фейлетон)	

ВІСНИК

АКТИВНО ГОТУЙМОСЯ ВІДЗНАЧИТИ 40-ЛІТТЯ
АКТУ 30 ЧЕРВНЯ 1941 Дан Мур

Заходами ОУВФронту та споріднених організацій, товариств і установ у Америці вже розпочалася підготовка до святково-урочистого відзначування у цій році 40-ліття з часу проголошення віднови Української Держави 30 червня 1941 р. у Львові, волею українського народу і Револьюційної ОУН, з благословенням Ієрархів обох історичних Церков.

У різних містах готуються доповіді, хори розучують українські патріотичні, історичні, а також повстанські пісні, рецитатори підготовляють відповідні вірші для мистецького виконання на академіях на честь 30 червня 1941 р.

Менші чисельно Відділи ООЧСУ можуть одержати від Головної Управи під керівництвом пор. Лева Футали короткі доповіді на тему „Державотворчий Акт 30 червня 1941 р. у Львові“ — для прилюдного прочитання на святочних сходах; на бажання будуть вислані також відповідні вірші для рецитацій.

Цьогорічний, вже традиційний, Зустріч-Здвиг українців Канади й ЗСА відбудеться влітку на Оселі СУМ-А біля Елленвіл та буде повністю присвячений цій вікопомній, історичній даті, що є однією з великих історичних подій з часів 1917-20 рр., з періоду державности Карпатської України — і відновлення Державности України в 1941 році.

Честь і Слава Прем'єрові Українського Уряду з 1941 року Достойному Другові Голові Ярославові Стецькові у 40-ліття Великої Події!

Христос Воскрес! — Воскресне й Рідний Край!

АМЕРИКАНЕЦЬ ПРО САМОВИЗНАЧЕННЯ

У Швейцарії речник ЗСА на конференції ОН у справах самовизначення народів назвав Советський Союз „НОВОЮ КОЛОНІАЛЬНОЮ ВЕЛИКОДЕРЖАВОЮ“.

Московський представник Зорін вдавав при тому із себе дуже „обуреного“.

Брежнев на 26 з'їзді КПСС у березні ц. р. заявив, що він „за детант, але світова революція обов'язково настане“.

Так снить Москва про загарбання світу!

ВЕЛИКДЕНЬ

Христос Воскрес! Звершилась перемога
Добра над злом. І світла в темноті.
Прослалась зоряна до неба всім дорога.
Усім хто йшов з Тобою, Христе, у житті.

Христос Воскрес! В тривозі фарисеї.
Не вбили правди в чорні хресних мук.
Тремтить Пилат, бо відсахнувся від неї;
Не змиє крові з винуватих рук.

Як змовкне людський рід, — бурхливе море
Зведе воскресну пісню до небес,
І відповідь відлунять скелі-гори.
Ліси, гаї . . . Воістину Воскрес!

Христос Воскрес! Роздзвонює невпинно
Й дзвенітиме нащадкам і вікам!
Замучена, Воскреснеш, Україно,
На славу Бога і ганьбу катам!

Андрій Гарасевич

КИЇВ

(Сонет)

Ударами здригнеться далечінь,
Загравами покриється багрово.
Проти мечів підіймуться мечі
І порохом руїн закуриш знову.

Крізь дим пожеж, харчання і кличі
Потвори танків у вогні і крові,
З дітьми зарізаними на плечі
Знов тіні Гонтові й Залізнякаві.

І поховають... Спомин припаде
Страшні могили, наче древній порох,
І встане сонце дуже й молоде

Над вежами Софійського Собору,
На ліс, на степ, на гори і пороги —
Заграють дзвони пісню перемоги.

(У Чехо-Словаччині)

Инж. Павло Маренець

ПІДНЕСЕННЯ ПРАПОРІВ НА КОРАБЛЯХ ЧОРНОМОРСЬКОЇ ФЛЬОТИ

День 29 квітня 1918 року увійшов до історії Чорноморської Фльоти як світлий, радісний день. В той пам'ятний день кораблі Чорноморської Фльоти, що стояли в Севастополі, в командах яких переважали українці, піднесли українські синьо-жовті прапори.

Незвичайна подія. На кораблях, що плавали під імперськими прапорами, несподівано замаяли українські!

Чорне Козацьке море, по якому плавали ще наші князі, гуляли чубаті запорожці, повернуто було до України. Фльота виявила свою волю — підлягати Урядові України. Превелика радість для всіх українців.

Як це сталося і чому?

Пам'ять про цю історичну подію досі живе серед українців. Наші часописи пишуть про цю подію кожного року, але з того писання мало що можна довідатися. Пишуть про Чорне море, як українське море, про те, як подавалась команда, про капітана-лейтенанта Шрамченка, ніби в нього переховується гой прапор Чорноморської Фльоти, що був піднесений. Лише в останньому часі помітні деякі зміни в наставленні до цієї події, ближчі до правди. Так „Українське Народне Слово“ що виходить в Пітсбургу, у Великодньому числі ч. 7 в передовій статті, написало:

„У квітні кожного року відзначаємо День Українського Чорного моря. Саме тоді, в день перебрання влади в Україні від УЦР до гетьмана П. Скоропадського, Чорноморська Фльота підняла українські блакитні-золоті прапори на знак вірності Україні“.

Отже, це й була причина, чому на кораблях Чорноморської Фльоти були піднесені українські прапори. Причиною було проголошення відновлення Гетьманства — традиційної форми державного устрою України. Радість українського народу, з приводу проголошення Гетьманства, розділяла з ним і Чорноморського Фльота. Піднесенням прапорів на своїх кораблях наша Фльота вітала гетьмана Павла Скоропадського, як Володаря України.

Коли в Києві 29 квітня 1918 р., після проголошення на хліборобському з'їзді гетьманського нащадка-династа Павла Скоропадського Гетьманом

всієї України, пополудні відбувався молебень на площі перед Софіївським собором, тоді саме на кораблях Чорноморської Фльоти в Севастополі були піднесені українські прапори з тризубом і хрестом. Київ співав — Многая Літа Гетьману всієї України, а над Чорним морем допотіли українські прапори.

Подія піднесення прапорів на кораблях Чорноморської Фльоти не є відірвана від подій в Києві, а тісно з нею пов'язана в одно. Щоб ясніше представити собі цю подію, звернемось до історії. Згідно Берестейського мирного договору з центральними державами в 1918 р., Крим, а значить і фльота, залишився поза Україною. І не тому, що центральні держави не хотіли признати Крим для України, а тому що українська делегація на переговорах заявила, що Уряд УНР рахує Крим окремою татарською республікою, і що IV Універсал не включає Крим в межі України!

Тепер воно виглядає дивним, що українці відмовились від Криму, але тоді соціальні ключі були вищі від державних інтересів.

Крим не включений до України і територіально відірваний від Росії, залишився сам для себе. Покинutoю сама для себе залишалась і Чорноморська Фльота, хоч Кремль рахував її як спадщину Російської Федеративної Республіки.

Коли ж почався наступ за звільнення України від большевиків, а слідом за тим наступ німців на Крим, перед Чорноморською Фльотою встала складна проблема: як бути?

Большевики з Москви наказували евакуювати Фльоту до Новоросійська, але ні фльота ні портові робітники не хотіли евакуюватися. До того, евакуюватися до Новоросійська — значить зруйнувати фльоту, бо в Новоросійську не було відповідної бази для кораблів.

На зорі 29 квітня частина кораблів під тиском комісарів і революційних матросів, евакуювалась до Новоросійська. Більшість кораблів, команди яких склалися з українців, залишилися у Севастополі. Залишився в Севастополі також командуючий Фльотою адм. Саблін зі своїм штабом, на кораблі „Юрій Переможець“.

Коли ж на адміральському кораблі була одержана вістка, що о 4:00 год. пополудні, відбувається

в Києві молебень з нагоди проголошення Гетьманом всієї України Павла Скоропадського, адм. Саблін дав знак піднести українські прапори на кораблях. Про це він повідомив Київ, як також Берлін і Москву. Слідом за „Юрієм Переможцем“, що першим підніс український, прапор, українські прапори були піднесені на всіх кораблях, що стояли біля Севастополя.

Піднесенням прапорів на кораблях Чорноморська Флоту вітала проголошення Української Держави на чолі з Гетьманом Павлом Скоропадським.

Що сталось з кораблями, що відпливли до Новоросійська за наказами з Москви?

Через 9 днів після прибуття кораблів до Новоросійська, німецьке командування з Києва зажадало від Сов. Уряду у Москві повернення кораблів до Севастополя, вказуючи на те, що перенесення флоту порушує Берестейський договір, загрозивши при тому, що в протилежному разі вони продовжуватимуть наступ Чорноморським побережжям.

Сов. Уряд 28 травня 1918 р. наказав затопити кораблі. На кораблях з'явилися комісари й озброєні червоноармійці, почалися мітинги. Матроси з України і з Пів. Кавказу запротестували проти наказу Москви про потоплення кораблів.

16 вересня 1918 р. лінійний корабель „Воля“, яким командував капітан Тихменів та який виконував обов'язки командуючого флотою, вийшов з порту в сторону Севастополя і став на рейді, очікуючи інших кораблів. Вечором на кораблі „Воля“ відбулась парада старшин, на якій вирішено пливти до Севастополя під українським прапором.

До Севастополя повернулись не всі кораблі. Деякі з них, що стояли близько берега, були захоплені червоноармійцями і демонстрантами у матросській уніформі, 18 червня 1918 р. вони були затоплені згідно з наказом з Москви.

Пишучи про Чорноморську Флоту, не можна не згадати Гетьмана Павла Скоропадського, який виборов право на призначення цієї Флоту Україні. Володіючи мистецтвом державної дипломатії, гетьман зумів довести німецьким політикам, що Чорноморська Флоту належить Українській Гетьманській Державі.

Німецьке командування у Києві робило спротив заходам Гетьмана в справі передачі флоту Україні. Тоді гетьман звернувся безпосередньо до цесаря Вільгельма, в часі своєї візити дня 6 вересня 1918 р. В результаті Німеччина погодилась переда-

ти флоту Українській Державі. Після того був вироблений план передачі воєнних і торговельних кораблів. Вже в перших днях жовтня 1918 р. призначений гетьманським урядом командантом флоту і всіх портів адмірал Покровський повідомляв, що на двох канонірках та знищувачах мін вже вивішені морські прапори за новим зразком, затвердженим Гетьманом.

До речі, слід тут згадати, що заходами Гетьмана до України був прилучений Крим, залишений поза межами України попереднім урядом УНР. Владу в Криму, де крім тягар і зайшлого російського елементу, жило чисельне українське населення, захопили представники російського елементу. Уряд Гетьмана П. Скоропадського домагався, щоб Крим було прилучено до України, який економічно тісно був пов'язаний з Україною. Коли ж „кримський уряд“ під проводом ген. Сулькевича спротивився, то Україна проголосила в серпні економічну блокаду. Крим сканітулював, у вересні в Києві було заключено договір про прилучення Криму до України, як автономної області.

Гетьман Скоропадський виборов Чорноморську Флоту і Крим для України; великий внесок дав у розбудову цієї нашої Флоту. Без Гетьмана Скоропадського на кораблях Чорноморської Флоту не маяли б наші синьо-жовті прапори з тризубом.

За „Гетьманським Голосом“ —79-2.

„ГЕРАЛД ДЖОРНАЛ“ ПРО СЛАБИТЬ РОСІЇ

Перебуваючи в Сиракузах, Н. Й., член ЦК АБН і редактор „АБН-Кореспонденц“ мгр. Слава Стецько дала велике інтерв'ю для щоденника „Гералд-Джорнал“ з 1. І. 1981 р. Кореспондентка часопису Джейн Род-Люїс визначила п-і Славу Стецько, як міжнародно відому діячку-революціонерку, звернула особливу увагу на її характеристику сучасної імперії СССР як імперії на вулкані поневодених неросійських народів, поінформувала про діяльність АБН, у тому і в Афганістані. Подано також докладну інформацію про Мадридську конференцію в справі Гельсінкських умов та українську участь у ній, коли ОУН і АБН домагалися ліквідації тих папєрових умов.

„Єдиний шлях до уникнення III світової війни (атомової) — це допомога поневоленим Росією націям у їхній революційній боротьбі“ — сказала п-і Слава Стецько американським читачам.

Інтерв'ю прикрашене світлинною Гості.

Богдан Лівчак

ХРЕБЕТ У ПОЛІТИЦІ

Вже яких пір року від закінчення XIII Конгресу УККА. Коли взяти під увагу, що опозиціонери обмірковують творення нової „репрезентації“, то до закінчення сецесії ще далеко, а справу провадять „демократи“ в УДР. Щоб розглядати те, що сталося, треба вглянутись у те, що діялося перед XIII Конгресом.

Майже за місяць перед XIII Конгресом у „Свободі“ 16 і 17 вересня 1980 р. Роман Рахманний писав „Хто кмітливо прочитав всілякі київські та інші поплентацькі видання, той знає домінуючу тезу московської пропаганди, мовляв „самостійницькі дії — безвиглядні, а єдиний рятунок у спілці з москалями“ твердять білі і червоні. Далше читаємо „Підступний ворог підсилює свою дію через своїх висланників, вишколених у спеціальних інститутах психологічної війни в Москві та у Києві. Вони пробують розпалити громадянську війну в українському вільному суспільстві“. На закінчення: „Опір молодшого покоління українських селян, робітників та інтелігенції в 1960 роки засоромив нове покоління політиків і науковців, які „науково“ поховали були українську націю в совето-московському океані. Це була велика спільна українська перемога“.

Ось тих кілька думок Р. Рахманного дають нам поштовх до дальших роздумвань над тим „демократичним“ виходом „сецесіоністів“.

Про підготовчі праці чи взагалі міркування про XIII Конгрес можна було вичитати дещо в нашій щоденній пресі. Там журилися, щоби той Конгрес пройшов „складно і ладно“, ділово, в атмосфері згоди та розуміння, бо йшлося про важливу справу. Однак, ті міркування були переплітані всякими сумнівами, а ті сумніви впливали із ряду всяких недомовлень, які походили із суперечностей до того, що писав Р. Рахманний, і про що тут буде мова.

У тих передконгресових писаннях скрізь виявляється журба про „гармонію, згідливість у праці і співпраці“, про солідаризацію, так як би це мало бути товариство взаємної адорації. Дискутантні клали великий натиск на компромісове ладнання всяких непорозумінь чи полагоджування ріжних справ, мавляв, цим досягнуто і привернено єдність, яка вже була захитана на XII Конгресі.

Трампліном, вихідною точкою для тієї єдності є,

що всі фізичні члени різних товариств є патріотами і визнавцями принципів Четвертого Універсалу.

Отак то колооборотом можна снувати думки про цю „єдність в сімействі, мир і тишину“. Згадували автори про непорозуміння, які мали б заінснувати на терені УККА, а які нібито й не дуже вміщаються у статутіві завдання УККА.

Ось тут якраз виходить на верх та „гармонія“, про яку з такою тугою деклямували чи деклямують теперішні „сецесіоністи“.

Інша справа, коли мова про тих, які визнають принципи Четвертого Універсалу, а як погодити „компромісово“ усяких реалітетників і визнавців московської колонії УССР?

Я свідомо навів слова Рахманного, де він подає, що підступний ворог підсилює свою дію через своїх висланників. Хіба нам не відомо, як ті, власне, реалітетники, визнавці московської колонії УССР вже не раз сходилися із усякими висланниками, вишколеними у спеціальних інститутах психологічної війни?

Як же ж тоді можна виписувати на сторінках „Свободи“ теревені про кагебівські „вторгнення у середовище визвольного-фронтівських організацій“?

Та ще більше дивно, що усі ті „сецесіоністи“ і їх повелителі так багато щебечуть про „демократію“ (мої лапки, Б. Л.), а в „Свободі“ немає місця для протинної сторони! На щастя, у щоденнику „Америка“ були деякі матеріали, які кидають світло на справи, зв'язані із діями заколотників проти волі більшости.

Екзекутива СУК „Провидіння“ ще 2 грудня 1980 р. проголосила своє „Вияснення“ відносно УККА. Там читаємо: „Вже 40 років СУК „Провидіння“, як член-основник УККА, співпрацює з УККА. Не зважаючи на ускладнення XIII Конгресу, Екзекутива СУК „Провидіння“ вирішила 25 листопада 1980 р. надалі підтримувати УККА, як єдиного репрезентанта української громади в Америці, з метою збереження та розбудови цієї інституції“.

Знову 16 січня 1981 р. Екзекутива СУК „Провидіння“ подала нове вияснення „За активну співдію з УККА“. Там читаємо: „У зв'язку з XIII Конгресом українців в Америці деякі пресові органи, неприхильно наставлені до укр. репрезентації УККА,

твердять, що „Провидіння“ діє в інтересі одного політичного середовища, себто відомого націоналістичного руху, званого бандерівцями“.

Годі переповідати усе це, головне те, що „сецесіоністи“ хотіли б, щоб увесь світ крутився довкола них.

Найважливіше у тім виясненні СУК „Провидіння“ те, що вже на IX Конгресі українців ЗСА виїшли із системи УККА деякі організації і спричинили розлам; причиною була те, що УККА не підтримував культуробміну з УССР, був та є проти поширювання просоветських поглядів.

Тоді не було жодної заковики із УНСоюзом, бо тоді головою УНС був Йосиф Лисогір.

У кінці вияснення СУК „Провидіння“ сказано: „Орган „Провидіння“ „Америка“ зберігає національну громадську лінію, яка теж віддзеркалює погляди більшості своїх членів. „Америка“ не буде ніколи реклямувати українських вислужників Кремлю, поміщувати їх знімки та реклямувати советських ансамблів, які не називають себе українцями, але кажуть, що вони з України“.

З наведеного матеріялу виходить ясно, що і теперішні „сецесіоністи“, під покришкою так зв. „ротації“, мають свої пляни дальшого проникання і опановування суцільного життя української спільноти в Америці. І це все під покришкою „єдності“, але з ким її для чого?

Не є неконгресовою вигадкою ота „фізична більшість“, бо ще перед Конгресом у „Свободі“ з 25 вересня 1980 р. був коментар „Пріоритет єдності“. Там вже читаємо: „Демократія УККА вимагає вирішування усіх контроверсійних справ компромісами, а не внескодавцем, якого підтримує „фізична більшість присутніх на залі“. З цієї заяви — ще перед XIII Конгресом! — бачимо, що майбутні „сецесіоністи“ вже наперед передбачували, що їм буде скрутно і тому хотіли вмовити в когось не застосувати справжньої переваги, а компромісами, ще до того гнилим, продовжувати „консолідацію“, „сімейну згоду“, „мир і тишину“.

Тепер, переглядаючи усі „Заяви“ товариств, які підтримують „сецесіоністів“, помічаємо якусь невияснену запомороченість тих людей, які ці заяви проголосують у „Свободі“. Головним мотгом тих заяв є, привернути правопорядок“ в УККА, але ніхто з них навіть не старається назвати по імені, у чому полягає привернення того „правапорядку“?

Про цей „правапорядок“ заговорив у „Свободі“

29 січня 1981 р. один дописувач, закінчуючи так: „На терені УНС діють різкі впливи, є і „мовчазна більшість“, в момент вирішування чи йти за моно-партійними силами, чи йти за здоровою демократією, напевно вибере те друге, себто ту „здорову демократію“...

Треба запитати цього дописувача, де він бачить на терені УНС оту „здорову демократію“? Чи може в тім, що заіснувало тепер, що мовчазна більшість мовчить, бо їй не дають змоги висловити свої думки, як це він робить на сторінках „Свободи“, і ще дехто не може зробити, а справжню більшість речник нібито демократів „Свободи“ — не допускає до голосу.

Чи це є той „правапорядок“, про який писав дописувач і додав, що та мовчазна більшість не хоче наших „хомейні“. Скажіть, будь ласка, а це, що тепер діється на терені УНС, чи це не є доба хомейні? Шкода, що той сучасний союзовий хомейні не є аяголою ні муллою, не носить ні турбана на голові, ні бороди, а турбан таки йому придався б, щоб люди швидше розпізнавали.

Як блискуче прийшов до влади іранський аятола Хомейні, так, здається, вже вьнедовзі ганебно закінчить він своє владування, довівши усю державну систему до руїни.

А як у нас, у союзовій республіці, чи іде усе, як то кажуть „з платка“? Треба дуже сумніватися. Про це нам багато говорять „Протоколи“ з річних нарад головного уряду УНС, які відбулися на „Союзівці“ в днях 12-17 травня 1980 р. Там знаходимо багатший матеріял, який вказує на незадовільне (делікатно сказавши, — Б. Л.) Господарювання нашого аятоли Хомейні.

До тих „Протоколів“ слід додати деякі завваги.

По-перше, чому їх не проголошено раніше, ще перед Конгресом УККА? По-друге, п-і Марія Душник, не знати з яких причин, висловила думку, що не усе, що було порушувано в дискусії, повинно бути подане до публічного відома. Того рода критика, на думку цієї демократки, може бути висловлена „тільки в замкненому крузі людей...“, а не може бути поширена на загал читачів“!

Тут маємо зразок цієї „здорової демократії“, яка владує тепер на союзовому терені.

До того слід додати, чому під цю пору не залунає якийсь голос Хомейні, чи іншого аятоли: „Давайте розв'язувати „сецесію“ у закритому крузі

людей... не щирим балагану на загал читачів, а ще більше членів УНС“.

Ми бачимо якраз щось противне: аятоли з УНС і мулли з „Народної Волі“ запрягли „братерство зброї“ і позичають один у другого „набої“, бо своїх не вистачає...

Оттак ми почули голос мулли з „Народної Волі“, який причалив на мостовий причілок „Свободи“ і періщить усю ту „бандьору“, яку Москва не змігла видушити у бункрах там, в Україні. Мулла в „Народної Волі“, причаливши у „Свободі“, розповідає казочки про тих „баньдор“, цебто націоналістів ще з 1930 років. Він, ведений вищим духом Алтаха, твердить, що в 1930 роках націоналісти не старалися опановувати усяких установ. Не знаю, де цей мулла тоді бував, але він пише на правду, бо націоналісти по Першій Конгресі Націоналістів почали саме широмакроєний наступ на громадське життя на Західних Землях України. Інакше й не могло бути, бо треба було вирвати з під впливів опортуністів ундистів і соціалістів-радикалів українське населення, тим більше, що у світі почали назривати дуже важливі події. У Головній Управі Т-ва „Прогресива“, як і в Головній Управі „Рідної Школи“ вже тоді були націоналісти-студенти.

Ще раз підкреслюю, що то не було товариство взаємної адорації, а був затяжний змаг. Там не було місця на якісь „консолідаційні параграфи“. Кожен знав, що його обов'язком була праця для свого народу. Хто мав якісь „задні“ думки, тому не було місця на терені наших, загальнонаціональних установ. Не було тутешнього собіпанства, мовляв, „хочу — працюю, а не хочу — не працюю“.

Ще повернувся до нашого сьогоднішнього. Один дописувач в „Свободі“ висловив думку, що наша молодь уміє співпрацювати, не свариться, таке йому мав сказати його рідний син.

На жаль, це не так.

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four
Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10276

Есім відомо, що каторжник В. Чорновіл ще в січні 1974 р. почав відзначати 12 січня кожного року як „День Солідарности“. Цю його постанову перебравли молодечі організації у ЗСА від 1976 р. Такий „День Солідарности“ рішено відзначити і цього року 1981.

У „Свободі“ з 10 січня 1981 р. з'явилася відозва в справі „Дня Солідарности“, яку підписали: Крайова Пластова Старшина і Крайова Управа СУМА — Америки.

Я, як ще не уже завансований пенсіонер, жваво цікавився життям молоді, бо, як писав Т. Шевченко, „колись і я дівувала, тее лихо знаю“...

Знаю, що є три молодечі організації, крім цих двох є ще ОДУМ, а цієї третьої нема підпису.

Не треба було довго ждати, щоби почути „авторитетне“ Вияснення Пласту. Та, краще, щоби воно в такій неприязній формі було б і світу не побачило. Вже старі римляни просували такий мудрий вислів „вслухаймо і другу сторону“. В тім випадку було аж три „сторонні“.

Як не хочеться цього розчовнувати, але диковинна дійсність, яка заіснувала серед нас, змушує приглядатися до цієї мишодрачки.

У Виясненні Пласту читаємо „Ми виховуємо пластову дітвору і молодь на засадах чесної гри, ми додержуємося чесної гри у нашій праці, як теж вимагаємо чесної гри від тих, хто з нами хоче співпрацювати.“

Тому, що д-р А. Лозинський помістив підпис лише СУМ-А і Пласт порушив засади чесної співпраці, ми вважаємо за необхідне це подати до відома Українському Громадянству“.

Подібне Вияснення було від ОДУМ-у.

Однією з точок програми Пласту є „Обережно“. Як же натрошувалося це слово у тій справі! Та наша жорстока дійсність не дозволяє навіть молоді бути обережною. Найкоротша і найлегша дорога була: телефон, і за 5-ть хвилин все вияснилося б.

Таке „Вияснення“ ми прочитали знову від СУМ-А у „Свободі“ 20 січня 1981 р. Залишаю на боці усі ті „технічні неполадки“, про які читали ми у „Виясненні“ Пласту. Тут є кінцевий уступ із Заяви СУМ-А: „Подаємо ці інформації не для обвинувачення організації ОДУМ, а радше для навітлення дійсних старань КУ СУМ-А для проведення спільної акції та заперечення безпідставних обвинувачень проти голови КУ СУМ-А Крайовою Пластовою Стар-

шиною, від якої вимагається також чесної гри, а не необоснованого обвинувачення“.

От що наробила непродумана „ротаційна“ система, не тільки серед старших, але й молодь необережно прилучилася до „круціяти“.

Виникає питання, чи учасники цієї „круціяти“ уважають, що це є їхній хребет у політиці? Здається, навпаки — це політика без хребта, або ясніше — це є безхребетність. Цього не було б, якби дехто не мотав на вус того, що привезуть з „родіни“ післанці, не бігав до круглих столів, колосових, павличок, ансамблів, що танцюють на могилі української культури.

Ми згадували про мулла з „Народної Воли“, який у „Свободі“ повиписував кучу „цікавих“ матеріалів, бачених у кривім дзеркалі доморослих аятолів. Це виявляє ментальність людей. Мулла з „Народної Воли“ з телячим захопленням описує „Здобутки Гарварду і Енциклопедії“, що вони не провалились!.. Вони існують матеріально, бо люди ві щирого серця жертвують свої гроші на українську правду. На жаль, наші деякі науковці є ще далекі від цієї української правди. Мулла з „Народної Воли“ хоче принципової ваги справи звести да малих, неважких „дрібних контроверсій“. Та це закроює на примітивізм і плитку демагогію.

Що можуть вяснити проф. Кубійович чи проф. Прицак чужинцям з того, що вони написали чи помістили у ніби наукових творах і під фірмою наукових установ?

З яким лицем може твердити мулла з „Народної Воли“, що „Народна Воля“ і „Свобода“ врятували Гарвард і „Енциклопедію“? Люди склали вже мільйони, а українські науковці видають чи komponують сумнівної вартости книги, які скорше затемнюють українську правду.

Чи краще є із ожебраченою „Хрестоматією (з) укр. літ. XX ст.“, яку видала Шкільна Рада при УККА? Щойно тепер мені стало ясним, чому якраз такою ожебраченою вона вийшла, бо її поголовно редагували ті, які зараз „сецесіонували“.

Там, в Україні не допускають або викидають зі шкільних підручників вартісні твори українських письменників, а тут — повпихали в ожебрачену „Хрестоматію“ безвартісну макулятуру для українських дітей. Не було сталих ексекутивних директорів, які проаналізували б перед друком таку пра-

цю, а була ротаційна система, та й ще сумнівної вартости.

Для лібералізуючих „сецесіоністів“ це „дрібні контроверсії“. Їх не врятує їх божок В. Винниченко, якого вони відгребують з попелу забуття. Ставлення на сцені його „Чорної Пантери“ комусь потрібне, хтось хоче підсилювати гнилий лібералізм. У „Свободі“ гейби на глум долі помістили коментар „Сумерк лібералізму“. Ні Винниченко, ні післанці з родіни не врятують їхньої політики без хребта.

ПОЛІТИЧНИЙ ПАНЕЛЬ У НЬО ЙОРКУ:

„Боротьба за УССД і диверсії єдинонеділимських дисидентів“

Важливий політичний панель відбувся 8. 2. 1981 р. в переповненій великій залі Дому ОУВФронту.

З доповідями виступали: **д-р Анатоль Бедрій**, який на документах ствердив антиукраїнську діяльність ген. Грогоренка і його групи, на спілку з московськими „дисидентами“; **п-і Стефанія Букшована** — від імени Об'єднання Прихильників Державного Центру УНР в екзилі, із ствердженням про повну підтримку УККА в його праці на користь Америки і Нескореної України; **мгр. Ярослав Савка** — від імени Українського Гетьманського Руху; **п. Олекса Калининник** — від імени Президії Спільки Визволення України, СВУ, та ін. промовці. Всі вони стверджували законність Конгресу УККА й закликали Громадянство до повної співпраці з вибраними тотальною більшістю делегатів керівними органами нашої Громадської Централі в Америці.

Панелем провадив голова 2-го Відділу ООЧСУ п. Богдан Качор. Панелісти давали вичерпні відповіді на всі запитання. Крім панелістів, виступали: ред. Вол. Мазур, П. Дідей, П. Монацький, І. Кравчук, мгр. Лев Кокодинський та ін.

НОВИЙ ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ

У Елмайра Гайтс, Н. Й., у центральному парку цього містечка в стейті Нью Йорк, невелика українська громада поставить незабаром пом'ятник геніальному українцеві — Тарасові Шевченкові, за проектом видатного скульптора нашого часу Михайла Черешньовського. Керівником проекту є п. В. Корчинський.

Надія Наум

“РУССКО-УКРАИНСКОЕ ЗАЯВЛЕНИЕ”

Шановні Читачі,

Нижче подаємо — в перекладі Леоніда Полтави — повний текст „Заяви“, як вона була надрукована в журналі „Континент“ ч. 24 з 1980 р. (головний редактор Владімір Максимов).

Після тексту „Заяви“ читайте кілька наших коментарів.

„РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ЗАЯВА“

„Від часу перемоги більшовиків в Україні і до наших днів поміж українською і російською (себто московською, — Ред.) еміграціями існувала взаємна ворожнеча. Вони майже не підтримували межі собою жадних зв'язків: ні культурних, ні політичних, ані навіть особистих. Це було викликано політичною причиною: російські емігранти на бажали визнати за українським народом права на відділення від Росії і на створення своєї держави.

„Ця атмосфера почала змінюватись на краще в 1970-х рр. під впливом російських учасників правозахисного руху, які опинились на Заході. Вони принесли з собою дух національного терпцю і справжнього демократизму. За їх ініціативою і у співпраці з польськими, чеськими угорськими діячами був опублікований важливий лист — „Заява по українському питанню“ (травень 1977 р.), де вперше за останні півсторіччя значна група росіян визнала право України на державність. Деклярація закінчувалася такими словами:

„Ми... закликаємо російських учасників правозахисного руху в ССРСР і російську політичну еміграцію зміцнювати і поглиблювати співпрацю з борцями за незалежність України“.

„Наша теперішня заява — про те, що той заклик не повинен залишитися нереалізованим. Український і російський визвольні рухи досягнуть перемоги тільки в співпраці („сотрудничество“, — ЛП). Ця співпраця (на еміграції) стає тим більше можливою, бо українська сторона виявила в цім напрямку добру волю.

„Український Демократичний Рух (з центром у Нью-Йорку) і незалежні українські демократи опублікували восени 1977 „Деклярацію солідарности“ у відповідь на „Заяву по українському питанню“, в якій, зокрема, пишуть:

„Український народ, залишаючи позаду трагічні події минулого, готовий докласти всіх зусиль для того, щоб його відносини до других народів базувалися на взаємному довір'ї, мирі і дружбі („дружелюбни“). Ми чекаємо, що „Заява по українському питанню“ послужить стимулом для створення відповідного клімату і допоможе демократичним силам народів Советського Союзу і країн-сателітів, включно з тими, хто трудиться на еміграції, знайти єдність у боротьбі за національне, суспільне і політичне визволення“ — („Освобождение“ — в оригіналі). — (Повний укр. текст — в „Континенті“ ч. 13).

„Вірні духу обох названих деклярацій і з певністю, що єдиний фронт боротьби демократичних сил народів ССРСР треба розпочинати з українсько-російської співпраці, ми проголошуємо такі наріжні принципи:

„Ідеали прав людини і стремління до волі займають перше місце в світогляді і свідомості сучасної людини. Завдяки їх носіям, ці ідеали становляться для різних народів, які живуть під різними політичними режимами, платформою організованих рухів („движений“) і об'єктом міжнародної політики. Радіючи визнанню постулатів свободи в політичній, суспільній і міжнародній сферах людського життя, ми, учасники російського і українського рухів, формуємо принципи нашої співпраці, прийняті обома сторонами:

* * *

„1. Ми визнаємо повне і невідмовне право російського і українського народів на державну незалежність.

„2. Ми підтверджуємо існування російщення („русификации“) України як загрози для українського народу і докладемо всіх сил, щоб боротися проти неї.

„3. Російська сторона вважає своїм обов'язком допомагати поглибленню процесу боротьби за незалежність і демократизацію України.

„4. Українська сторона буде допомагати встановленню повних громадських свобод і демократизації Росії.

„5. Обидві сторони стоять за повноту громадянських прав, а також громадської культурної і ре-

лігійної автономії меншостей на територіях України і Росії, згідно з правами людини, затвердженими в Хартії ООН.

„Ці, узгоднені нами, принципи дають достатній підклад для спільної праці політично і фахово зацікавлених представників політичних рухів обох еміграцій у внутрішній і міжнародній ділянках, при збереженні пріоритету потреб правозахисних рухів у них на батьківщині („родине“).

„Оголошуючи про це і ще раз підкреслюючи, що нас об'єднують ідеї демократії, гуманності і добросусідських відносин незалежної України і незалежної Росії, ми розпочинаємо творення робочих груп для координування дій у різних країнах вільного світу і чекаємо підтримки з боку активних представників обох наших народів в середині і поза Советським Союзом.

„Підписали учасники зустрічі у Вашингтоні 30 вересня 1979: СТЕПАН ПРОЦИК — член Секретаріату Українського Демократичного Руху, голова вашигтонського відділу УДРуху, контролер фінансових систем американської армії, кол. ред. журналів „Сурма“ і „За Патріярхат“; МИХАЙЛО ВОСКОБИНИК — голова („Председатель“) Української Револьюційно-демократичної партії, заступник голови УДРуху, професор російської історії в коледжі стейт-ту Коннектикут; РОМАН ЛЬНИЦЬКИЙ — голова Секретаріату УДРуху, працівник Ньюйоркської громадської бібліотеки, кол. ред. часопису „Час“; МАРТА БОГАЧЕВСЬКАЯ-ХОМЯК — член Секретаріату

УДРуху, професор російської історії в Мангетен-вілл-коледжі (Нью Йорк); РОСТИСЛАВ ХОМЯК — незалежний демократичний діяч, журналіст Юнайтед Стейтс Інформейшен Ейдженсі; РОМАН БАРАНОЕСЬКИЙ — член Секретаріату УДРуху, голова Асоціації Українців Америки, ветеринар-пенсіонер; ДМИТРО КОРБУТЯК — діяч демократичного руху, журналіст-пенсіонер, кол. працівник „Голосу Америки“ і кол. ред. тижневика „Народна Воля“ (Укр. Братського Союзу, — Перекладач); ВЛАДІМІР БУКОВСЬКИЙ — член редколегії „Континенту“, студент Кембрідзького університету; НАТАЛІЯ ГОРБАНЕВСКАЯ — відповідальна секретарка редакції „Континенту“, поетка і перекладачка; ВЛАДІМІР МАКСІМОВ — гол. ред. „Континенту“, письменник.

„Російські учасники зустрічі у Вашингтоні підкреслюють, що, підписавши цю декларацію, вони висловили свої власні, глибоко особисті переконання і стремління — з надією знайти одностайних серед своїх співвітчизників, які розпочнуть нові практичні дії-заходи в ділянці українсько-російського співробітництва (кожний у країні, в якій живе).

„Текст Декларації знайшов повне схвалення українського члена редколегії „Континенту“ ПЕТРА ГРИГОРЕНКА. З його допомогою в Америці і з підтримкою ЛЕОНІДА ПЛЮЩА в Європі ми розраховуємо також на поширення політичного спектру українських діячів і організацій, готових до співпраці і координації правозахисних дій“.

* * *

ЧИ УКР. ГАРВАРД СОЛІДАРИЗУЄТЬСЯ З МОСКВОЮ?

Бостон. — Дотепер український Гарвард у своїх англословних виданнях додає до іменника „Україна“ — „THE“, що означає, що Україна є часткою чогось цілого, себто... Росії.

У всіх історичних виданнях для англословного світу укр. Гарвард під керівництвом проф. Пріцака О., ніде не вживає терміну „Київська Україна“ чи „Україна-Русь“, але постійно вживає термін, накинений в УССР Москвою: „Київська Русь“ (Див. на цю тему статтю д-ра Олега Підгайного в „Америці“ ч. 25 з 1981 р.). Той термін відкинений українською наукою, в тому НТШ, півстоліття тому.

Таким чином укр. Гарвард зловживає довір'ям патріотичних людей, які жертвують на його публікації в шпирій вірі, що вони збагачують українську національно-державницьку науку та пропагують українську державницьку ідею в Америці.

Наш коментар полягатиме покищо на прилюдних запитах до авторів „Русско-украинского заявления“, а саме:

1. Від часу підписання „Заяви“ проминув рік. Скільки за цей час знайшлося українців, які підтримують заклик до співпраці з національним ворогом, і хто вони?

2. Скільки за рік часу було створено „робочих груп“ українських і скільки російських та де вони діють?

3. Чи підписані під „Заявою“ особи українського походження добре розуміють російську мову, зокрема вислів підписаних трьох (лише трьох) росіян, що вони висловили в тій „Зяві“ „свої власні, глибоко особисті переконання“?

4. Чи підписані під „Заявою“ професори російської історії в американських коледжах знають іс-

торію Російської імперії та її відношення до інших народів, починаючи з часів Петра Каліти чи Івана Грозного, через Петра I й Катерину II — і кінчаючи на Брежневу, включно з Афганістаном?

5. Чи підписаним під „Заявою“ особам українського походження відомо, що в історії вже були спроби України дружньо співжити з Московщиною“ гетьман Б. Хмельницький, гетьман К. Розумовський, а в новіших часах комуністи українського походження типу П. Любченка, М. Хвильового, М. Скрипника й ін. — і що з того вийшло?

6. Чи підписаним під „Заявою“ особам українського походження відомо, що в 1900 рр. Російська Академія Наук визнала офіційно право українського народу на українську мову — і вже через кілька років та й тепер та ж Російська Академія Наук всіляко допомагає російшити Україну й інші не російські народи, як колись у царській, так тепер у червоній російській імперії СРСР?

7. Чи трьом, підписаним під „Заявою“ особам російського походження відомо, що підписи з нібито української сторони не означають і 1-100000 відсотка у вільній українській спільноті на Заході?

8. Врешті, чи відомо обом підписаним сторонам під „Заявленням“, що Україна двічі проголосила в нових часах відновлення своєї тисячолітньої державності: у 1918 р. і в 1941 р., не питаючи згоди у ворогів-окупантів: ні в брунатних фашистів, ні в червоних фашистів?

50-тимільйонна Українська Нація не потребує великодушності з боку споконвічного ворога-окупанта, ні щирої, ані вдаваної.

Щодо української політичної еміграції у вільному світі, то вона вже добре розуміє, що таке московські „пробні бальони“.

Сказано в „Заяві“, що „від часу перемоги большевиків і до наших днів поміж укр. і рос. еміграція ми існувала взаємна ворожнеча“. А хіба до „перемог большевиків“ її не було?

Або: як можна боротися за незалежність Росії, коли Росія є незалежною державою?

Або ще: як може ред. Максимов підписувати пункт про незалежність, коли в його проекті „Всеросійської конституції“ введено право вета в національному питанні?

Наша сила полягає не в тому, щоб ніколи не впасти, а в тому, щоб упавши — завжди встати.

Китайський філософ Конфуцій

70-РІЧЧЯ ПРОФ. СИМОНА ВОЖАКІВСЬКОГО

Мало говорити про „тисячолітню культуру України“. Культуру треба плекати щодня, щогодини. Національна культура — це така золота нитка, яка без догляду швидко рветься, і її самими танцювальними ансамблями не поновиш. Культуру одиниці — і спільноти — можна, перш за все, визначити кількістю і якістю прочитаних книг...

Ось такі думки приходять, коли згадуєш ім'я проф. Симона Вожаківського, педагога за фахом, уродженця Кіровоградщини (кол. Єлисаветградщини), якому цього року — 70 літ. Суспільно-політичний діяч, педагог, диригент, музиколог. Хто в різних школах учився у проф. С. Вожаківського, той уже не зможе жити без книги, таку велику любов прищеплював до книжок учитель. І сам він читав та читає незвичайно багато.

Нар. 1911 р., Симон дитиною запам'ятав летючі загони Вільних Козаків України, які відгукнулися на клич Симона Петлюри... Ще підлітком він читав „Історію України“, тримав ту книгу М. Аркаса і за московсько-большевицької окупації, і переховував доти, доки не нависла пряма загроза арешту неповірного українця.

З початком німецької окупації України під час Другої світової війни проф. С. Вожаківський з запалом взявся організувати шкільну мережу, а у його школі через кілька тижнів після приходу першої частини Похідних Груп Революційної ОУН діти й молодь вже вмiли співати „Ще не вмерла Україна“ та ін. національно-революційні пісні.

До речі, проф. С. Вожаківський є одним із наших кращих знавців української народної пісні та музики, історії музики України. Йому належать надзвичайно цікаві й цінні статті на ці теми.

Ще в 1941 р. став членом ОУН під проводом Степана Бандери, а згодом очолював Провід ОУН у 5-х районах на Надніпрянщині. У 1943 р. Симон Вожаківський створив перший Відділ УПА в Південній Україні, яким командував і який мав збройні сутички з фашистами і комуністами, в ім'я УССДержави, відновленої по УНР найновішим державотворчим Актом з 30 червня 1941 р. у Львові. Варто пригадати, що саме той Відділ виріс у Сотню УПА-Південь.

По Другій світовій війні проф. С. Вожаківський працював над відновою СУМ, був головою Крайової Ради СУМ у англ. зоні Німеччини, згодом і в

ДО 60-ЛІТТЯ ВОЛОДИМИРА МАЗУРА

„Кобзар“ — це книжка, з якою ніколи не розлучається Володимир Мазур, уродженець Полтавщини, син „розкуркуленого“ працюючого селянина, втікач від советів таки на рідній землі України, якому довелося вчитися і на Донеччині, і на Чирнігівщині, де й закінчив середню освіту.

Впоєна батьками з дитинства віра в Бога і любов до України, незабутня пісня мандрівного кобзаря про Україну, як „чаечку-небогу“, важкі переживання дитини під час викликаного Росією голоду в Україні в 1932-33 р., коли вимирали цілі села, постійні переїзди родини, щоб уникнути арешту й вивозу на Сибір неісходиму — не залякали, а загартували юнака. Коли в 1941 р. на Полтавщину прибули перші учасники Похідних Груп Револьюційної ОУН під проводом Степана Бандери, Володимир Мазур став на службу національно-християнській Україні, і впевнено йде в житті тим шляхом.

Його принциповість і послідовність лякає недобрків та „всезнайків“. Як і багато інших видатних українських політичних і суспільно-громадських діячів, Володимир Мазур не раз зазнав безпідставної критики і злоби (згадати хоча б найновіші опуси теперішнього голови УНСоюзу п. Флиса Івана на сторінках його „Свободи“). А тим часом, Бог дає здоров'я, діти студіюють, дружина п-і Дарія Мазур є редактором англійської сторінки пресового органу Української Народної Помочі „Українське Народне Слово“, а Володимир Мазур впевнено веде з Головним Урядом братську забезпечено-гро-

мадську установу УНПоміч вперед, як її Головний Предсідник з 1966 року, щоразу переобираний на цей пост делегатами Конвенцій УНПоміч.

Під його керівництвом УНПоміч поширила засяг дії на Канаду, збільшила кількість членства на понад 4,000 осіб (тепер є понад 9,000 членів), збільшила народний маєток з заледве одного мільйона дол., до понад 4 млн. дол., з того вже на понад 1 млн. дол. у братній Канаді. За цей період, при активній співдії Організації Українського Визвольного Фронту та національно свідомого, творчого елементу української спільноти за океаном, УНПоміч видала чимало книжок, включно з календарями-альманахами, книжкою М. Верховинця „На руїнах і пустелях далеких“ (про руйнування ворогом українських святинь), збіркою оповідань „Творець“ — про видатних українців минулого, збіркою віршів для дітей О. Киянки — Ольги Лубської „Каруселя“, „Історією УНПоміч в Америці і Канаді“ пера Л. Полтави та ін. УНПоміч публікує часопис „Українське Народне Слово“, який виразно стоїть на позиціях Воюючої України. УНПоміч публікує святкові картки, які стають прикрасою українських домів (напр., кольорові картки за образами проф. Петра Андрусівна на українську релігійну або історичну тематику, з двомовними підписами).

Крім великого навантаження в праці у самій Централі УНПоміч, ред. Володимир Мазур знаходить час для активної праці в різних інших ділянках: він відповідає за організаційний сектор в Головній Управі Організації Оборони Чотирьох Свобід України, ООЧСУ, належить до керівних органів УККА, нашої найвищої громадсько-політичної централі в Америці; як віце-президент УККА займався підготовою Ювілейного XIII Конгресу УККА у жовтні 1980 р. у Філадельфії; він відповідає за напрямні двотижневика „Українське Народне Слово“. Тепер, виконуючи вказівку делегатів попередньої XIX Конвенції УНПоміч, він із Головною Екзекутивною Установою провадить підготову до переїзду УНПоміч до Чикаго, де вже будується новий дім по сусідству із просперуючою великою Спільною „Певність“.

Полагаджуючи справи Української Народної Поміч, ред. Володимир Мазур часто виголошує на запрошення різних громад доповіді, робить відчити, інформує громадянство про становище і змагання України за свої державні права і становище внутрі

ЗСА. Має родину: дружина п-і Марія співає в церковному хорі, дочки п-і Світлана — професійна співачка-солістка, Тамара — балерина, д-р Володимир викладає в коледжі в Монтклер, а Юрій Вожаківський був 4 рр. солістом у квартеті в Білому Домі у Вашингтоні, у 1979 р. виграв перше місце на конкурсі, має вже високоякісні платівки на американському ринку.

Тепер проф. Симон Вожаківський є заступником голови ООЧСУ. Навантаження в праці — велике. А вже й 70 літ! Але щодня і допізна вечорами його висока й міцна, козацька постать хилиться над працею в Домі ОУВФронту в Нью Йорку.

Потиснути руку такий людині — честь.

Василь Гальчук

нашої заокеанської спільноти. Він відверто поборює у своїх виступах будь-які прояви змінюючихся, угодництва будь-якого кольору Москві, будь-яке „ікроїдство“ з боку вільних українців — з московського столу, будь-які спроби „братання“ з окупантом — Росією, при всіх її хамелеонських змінах кольорів.

Можливо, щоб дійсно зрозуміти поставу Головного Предсідника УНПомочі і суспільно-громадського діяча п. Володимира Мазура, треба було б перейти через страхіття московсько-большевицької системи в дитинстві й молодості; треба було б ще на Рідній Землі поклястись на вірність Богові й Україні; треба було б навчитися сказати „ні“ багатьом вигодам закордонного життя, включно з „кадильками“. Ось уже 20 рр. Головний Предсідник УНПомочі їздить, для прикладу, не „кадильками“, а автобусами далеко за Пітсбург, кожної неділі, на Радіовисильню, звідки провадить програму „Пісня України“.

У його 60 років, із здоров'ям, підірваним ще в 1932-33 роках, як висловився Юрій Клеп — у „Проклятих роках“, п. Володимир Мазур часто до пізніх годин працює в Головній Канцелярії УНПомочі, або провадить „вільний час“ у потягах та літаках, бо того вимагають справи й обов'язки людини, яка поставила себе на службу Громаді.

Такий він, Головний Предсідник УНПомочі, видатний суспільно-громадський і політичний діяч революційного типу, Нескорений Володимир Мазур, який справедливо вважає, що й за океаном потрібно Нескорених Українців.

Бажаємо Многих, Многих Літ!

Д-р ОС.

ЗАЯВА АДУК У СПРАВІ XIII КОНГРЕСУ УККА

Управа Асоціації Діячів Української Культури в Америці оцим подає до відома Громадянства, що після докладної аналізи перебігу XIII Конгресу Українців Америки у Філядельфії в 1980 р. — АДУК ствержує демократичну законність перебігу і виборів керівних органів УККА та висловлює свою повну підтримку УККА — найвищій українській політичній репрезентації у цій країні.

ГУ АДУК, ЗСА.

ЗУСТРІЧ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ І АМЕРИКИ

буде присвячена цього літа 40-й Річниці Акту
30 червня 1941

На засіданні Головної Управи ООЧСУ, що відбулося в Домі ОУВФронту при 136 Друга авеню в Нью Йорку 8 лютого 1981 р., вирішено цьогорічну Зустріч українців Канади й Америки провести на сумівській оселі біля Елленвіл 4-5 липня і повністю присвятити цю масову імпрезу знаменній Річниці — 40-ліття з часу проголошення віднови Української Держави Актом з 30 червня 1941 року — всупереч волі Берліну і Москви.

На засіданні, в якому взяли участь всі члени Управи і яким провадив голова ГУ ООЧСУ пор. Лев Футала, було вшановано вставанням пам'ять дорогого Друга проф. Константина Савчука.

Після полагодження всі формальностей, заслухано звітів голів різних комісій. Про працю Комісії внутрішніх справ звітував Почесний Голова ООЧСУ ред. І. Білинський, підкресливши, що двері УККА відчинені для всіх патріотів і патріотичних організацій. Голова Л. Футала звітував про засідання Президії СКВУ, коли в червні п. р. головуство має перебрати мгр. Іван Базарко. Реф. зовнішніх зв'язків д-р А. Лозинський звітував про працю Комісії та її зв'язки у Вашингтоні за нового Уряду През. Р. Регена. Голова Організаційної Комісії ред. Вол. Мазур склав докладний звіт про діяльність цієї Комісії в терені. У заступстві голови Комісії в справах культури д-ра М. Кушніра звітував ред. Л. Полтава про підготову до святкування 30 червня 1941 р. 2000-ліття Києва, 1000-ліття Хрещення України-Руси, 60-ліття УАПЦеркви та про найновіший культурний почин з рамени АДУК і ООЧСУ — публікацію збірки „Герась Соколенко“, що вже друкується у Філядельфії, у В-ві „Америка“.

Керівник збірки УНФонду для УККА інж. М. Семанишин повідомив, що дотепер зібрано на цей важливий фонд 130,000 дол. Мгр. Л. Кокондинський склав фін. звіт ООЧСУ. Заплановано різні акції.

Учасники нарад заспівали д-рові Аскальдові Лозинському „Многая Літа“, відзначивши так його день народження.

ЧИ ПОЖЕРТВУВАЛИ ВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД
„ВІСНИКА“?

ПРО "ПЛЯТФОРМУ" МІНІМАЛІСТІВ

У передовиці „Модерний характер нашого правозахисного руху“ керівники УБСоюзу та ред. „Народної Воли“ (з 12 лютого 1981 р.) намагаються вивернути кожуха. Виступаючи, наче на арені політичного цирку, твердять, що дисиденти в Україні „привчають“ наш народ іти на страйки, привчають до „національної солідарности“, до „готовности спершу на менші жертви, а потім і більші“... Називаючи, без подання властивої назви, Організації Українського Визвольного Фронту „максималістами“, „Народна Воля“ в тій передовиці твердить, що це закордонні правозахисники і правозахисники в Україні так діють і так розуміють справи, а ОУВ-Фронт — інакше.

Мінімалісти стараються бочком перебрести на себе те, що від десятків років не лише пропагують, а й чинять націоналісти-революціонери в Україні і поза межами нашої Батьківщини. Як „Народна Воля“, так і керівники УБСоюзу забувають про історичні події, які відбувалися і відбуваються перед ними. Перш за все, не мінімалісти і не захисники тільки „людських прав“ змагалися під час Другої світової війни збройно проти німецько-російського окупанта. Не вони потім підіймали в сов. концтаборах могутні страйки. Не вони потім, а член УПА пішов на самопожертву, спаливши себе в Києві, вигукнувши „Хай живе вільна Україна!“ Не вони, мінімалісти, значили і значать мури Київського університету за Хрущова і за Брежнєва нашим державним гербом Тризубом. Не особи їхньої породи в нашій Нескореній Україні ішли на масові страйки в Дніпропетровському чи на Донбасі, коли Польща ще не страйкувала. Не просмолені мінімалісти вивисували біля Львова в 1980 р. синьо-жовтий прапор, а відважні, горді, духово непереможні! Не мінімалісти ішли у Львові до забитого Москвою композитора В. Івасюка, і йшли їх десятки тисяч, в тому й дружина ген. Т. Чупринки!

Вони покликаються на Левка Лук'яненка у тій передовиці, мовляв, терпів і терпить за Правду. Це дійсно так. Але вони у своїх групових закордонних „змаганнях“ за — і тільки за! — куценські „людські права“ — промовчують, що той же Герой Національної України уповає на Бога, що не хто інший, а він написав (всупереч ген. Григоренку, мінімалістам різного типу й виду за кордоном): „...Перетворили Україну в колонію Росії“! Хто? Не лише Ленін, не лише Росія, а й — цитуємо за

Лук'яненком-Тихим: „Ті українці, що завзято допомагали російським шовіністам обернути договір від 27. 12. 1922 р. про створення Союзу Республік на просту формальність“. Ось що означає вимагати мінімального.

Цей українського націоналізму діють не лише за кордоном, а і в Україні, і то в дуже багатьох фермах, готуючи наш народ і ін. народи до революційного зриву, який покаже Москві, що таке Український Максималізм!

НАДЗВИЧАЙНИЙ ВИПАДОК У ДРУКАРСЬКІЙ ПРАКТИЦІ В ЗСА

Організації Українського Визвольного Фронту мали друкувати часопис-одnodнівку „Національна Трибуна“ в Нью Йорку, в друкарні св. Софії, що є під контролею Владика Мстислава Скрипника.

Довідавшись на початку лютого 1981 р., що у складаному в св. Софії пресоргані УНПомочі „Українське Народне Слово“ є стаття-визначення Головної Екзекутиви УНПомочі відносно негідних заяв в „Укр. Православному Слові“ — пресоргані УПЦеркви Владика Мстислава, про так зв. „темні сили“ в УНПомочі та що і в „Національній Трибуні“ буде відповідь, Владика Мстислав наказав (без огляду на економічну втрату друкарні, яка має труднощі) розкидати металевий склад обох часописів, частково вже набраних, і заборонив їх друкувати у друкарні св. Софії.

Звичайно, обидва часописи вийшли в інших друкарнях, як і заплановано. Але з цього випадку бачимо ще один доказ „демократичности“ деяких українських „демократів“ у ЗСА, не лише на форумі УККА чи СКВУ.

Одночасно у тій же друкарні св. Софії Митроп. Мстислава друкується вже роками пресовий орган едінонеділімців під назвою „Свободное Слово“, який відверто виступає проти України та інших поневолених націй, — і це у розумінні сучасного Митрополита УПЦеркви Владика Мстислава — „добре“.

Де ж тут не тільки логіка, а й честь, не кажучи вже про проповідуване „братолюбіє“? Н. Н.

ЧИТАЙТЕ, ПЕРЕПЛАЧУЙТЕ, ЖЕРТВУЙТЕ НА ПРЕСФОНД „ВІСНИКА“!

НАЦІОНАЛЬНА ПРЕСА Є ТАКОЖ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ!

Алла Коссовська

ЛЮДИНА З ГАРЯЧИМ СЕРЦЕМ

(В десяти роковини трагічної смерті Алли Горської)

Понад десять років від тієї Макабричної ночі, коли у місті Василькові, під Києвом, в звірчаний спосіб замордовано мисткиню Аллу Горську.

Убивцю не знайшли, та й не шукали, бо, як то кажуть — „Знає кішка, чие сало з'їла“. Поспішність, з якою КГБ провів слідство, і старанно ліквідував усі сліди злочину, говорить сама за себе.

Правда, дехто підозрівав в убивстві свекора Алли, людину ненормальну, якого знайшли після убивства Алли на залізничних рейках, з відгятою головою. Але, як на божевільного, убивця діяв цілком розумно і обережно. Труп був старанно загорнутий, зхований у льоху, сліди злочину були затерті.

Натомість, з владою у Алли були гострі конфлікти. Вітраж Шевченка, —співавторами були Горська, О. Заливаха та ін., був варварським способом знищений за наказим „згори“. Владі не подобався гнівний Шевченко, вона зрозуміла символіку його загрозливо піднесених п'ястуків і ґратів за його спиною.

Ще й до створення того вітража у Алли, як відомо, були сутички з владою, на ґрунті переслідувань „інакомислячих“, за яких, з притаманною їй енергією і палкістю, заступалася Алла. Вона писала скаргу прокуророві „республіки“ в справі арештованих друзів, висловлювала обурення жорстоким присудом Морозові; не вагаючись, ставила свій підпис під колективними заявами і протестами, вимагаючи справедливості. Двічі викидали її зі Спілки художників УРСР, запрошуючи арештом, але це її не зупиняло.

Хто ж була ця героїчна жінка, з волею безстрашного борця?

Виросла Алла в зросійшеній київській родині. Закінчила Київський Художній Інститут. Але український національний рух 1960-х років цілком захопив її, вона перейшла на українську мову, стала однією з організаторів відомого Клубу Творчої Молоді (який влада розігнала в 1964-му р.), організувала літературні вечори, виступала, як свідок в справі Чорновола, словом — не давала спокую, була сіллю в очах советської влади. І ось — фінал:

Її убили... смерть і кров,
І труп, замотаний у килим...
Її убили...
Та за що?
Хіба не ясно?
За любов
До скривджених,
За гордий вияв
Святого гніву!
Надто круто
Вона бажала рвати пута
І закликала до борні
З проклятим злом.
Сокира, а чи лом
Були знаряддям божевілля?
Та це неважне. Темна ніч
Захоронила дику тайну,
Згасили блиск очей брутально.
Мовчання... Осінь... Ніч...

Злобна і мстива московсько-большевицька влада не могла простити мертвій Аллі її бунтарства. Місце злочину слідчі органи оглянули дуже побіжно, а льох відчинили лише після наполегливих вимог Сверстюка і Свідличної, які приїхали у Васильків,

стурбовані довгою відсутністю Алли. Похорон Алли чомусь був відкладений з 4-го грудня на сьоме, труну відкрити не дозволено. Чим пояснити, що хотіли мисткиню не дозволили на Байковім цвинтарі, а поховали на далекому новому, майже порожньому ще цвинтарі, далеко за містом? Боялись демонстрації?

Та, не зважаючи на всі перепони, які чинила влада, віддати останню шану покійній зібралось багато народу, бо Алла, крім творчого таланту, мала талант приєднувати до себе серця своєю товариськістю, готовістю кожену хвилину пройти з допомогою, підтримати, заступитись за покривденного, з енергією і сміливістю, якій міг би позаздрити не один чоловік.

„Нема Алли Горської. Німотно, сумно, темно і незрозуміло. І вривається до свідомости тоскним розпачем: ніколи вже не буде з нами Алли Горської! Наче темна завіса спала на сонце!“ (З прощальної промови Є. Сверстюка).

„Незалежна, горда Алла користалася загальною повагою і любов'ю друзів і знайомих“. — сказав Олександр Сергієнко над труною мисткині“. Алла залишиться для нас взірцем Людини і Мистця з великої літери, що не знає схилень перед конъюктурою, не зважаючи на „добрі“ і „лихі“ часи, а наполегливо шукає тієї, єдиної для кожного, своєї дороги, на якій найбільш прислужитись Україні“. (З виступу Івана Геля).

Посмертну виставку Алли Горської, яку влаштували друзі в її, прибраній жалобними стрічками, майстерні, відвідало багато народу. Люди нехтували репресіями, які застосувала влада (звільнено з роботи Сергієнка, сувору догану дістав Гель), і йшли провести в останню дорогу свого друга. Алла вмерла, але мажорним акордом, урочистою клятвою прозвучали слова Сергієнка:

„Прощай, наш любий друже, прощай, Алло! Поки нам суджено жити, ти будеш завжди з нами. Ми не дамо згасити вогонь, який ти живила своїм серцем!“

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОЖ ОЧСУ

Асторія, Н. Й. — У неділю, 8-го лютого ц. р., тут, у приміщенні Дому СУМ-А при 34-14, 31 авеню, відбулись річні загальні збори Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України. Зборами проводила представниця Головної Управи ОЖ ОЧСУ, довголітня секретарка Марія Лозинська. До

призидії були запрошені представники організацій — від 35-го Відділу ООЧСУ Василь Наум, а від Середку СУМ-А — голова Іван Вітюк, Секретарювала Стефанія Наум.

Як шороку, так і тепер, зійшлося членство, щоб упорядкувати свої організаційні справи і вибрати нові провідні органи на біжучий рік. Номінаційна комісія попрацювала і звітувала перед зібраними, які оплесками і признанням прийняли нову Управу.

Управу ОЖ в Асторії очолила Олена Гентіш, заступниця і культосвітня референтка Наталія Хоманчук, секретарка Стефанія Наум, фінансова референтка Анна Піх, організаційна референтка Меланія Чолій, суспільна омика — Стефанія Гула, пресова референтка Л. Гошовська, господарча — Стефанія Боднарчук. Члени Управи: Анастасія Костриба, Стефанія Бойко, Марія Остафійчук, Анна Бурик, Стефанія Рудик, Софія Бруханська, Стефанія Росяк. Контрольна комісія: Марія Нестерчук, Стефанія Тур, Стефанія Галатин, дві заступниці — Люба Сентий і Ірена Костів.

Приємно і гарно зустрілися членкині ОЖ і при солодким і каві провели приємно час, плянуючи на будуче розгорнути працю для добра місцевої громади, церкви і всього українського народу. На закінчення наради відспівано „Не пора“.

Л. Гошовська

СВЯТКУВАННЯ В РИМІ ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПАТРІЯРХА

У лютому 1981 р. відбулося в Римі святкування 89-річчя від дня народження Блаженнішого Патріярха Йосифа.

В залі Українського Католицького Університету вітали Патріярха: о. мітрат проф. д-р Іван Музичка, Голова Проводу ОУН, Ярослав Стецько, о. протоарх. Патрило, ЧСВВ, інж. Василь Олеськів, від Союзу Українців у Великій Британії, Української Інформаційної Служби, СУМ-у, Української Видавничої Спільки, проф. П. Зелений від Централі Українського Патріярхального Руху, УПСО, п. Михайло Захарчук, від ОбВУ у Великій Британії, п-і Богдана Крушельницька від Централі ОУЖ, інж. Т. Гаврих, від Т-ва св. Софії, Патріярхального Руху і Пласту, вітали Патріярха професори Малої Духовної Семінарії, усі семінаристи, численні Сестри і гості з різних країн. Многолітством і молитвою за Патріярха кінчилась урочистість.

Оксана Керч

КИЇВСЬКИЙ РІК — 2,000-ЛІТТЯ

Кожного разу, отримуючи обіжник нашої Ролови мгр. Уляни Целевич, не можу позбутись думки, що в неї діє якийсь шостий змісл. Такі ці обіжники доречні, повні запалу й проєктів, що так дуже добре наснажують працю нашої організації творчим духом.

На 1981 рік запланувала нашою головою святкування 2000-ліття виникнення столиці України Києва. Цю дату напевно спартачать в Україні, або ж відзначать, що Київ — колиска московської імперії, що це „мать русских городов“ (додаючи до вкраденої назви наших предків друге „с“). І ще цю дату відзначатимуть за приводом централі-клітини Юнеско.

Плян вироблений нашою головою передбачає: кожномісячні гутірки з історії Києва і тим самим історії, культури України з найдавніших часів, а також більші свята і концерти, пов'язані зі святковою ювілейною датою. Цю тему поручила на останній Конвенції голова і вже опрацювала відповідний плян святкувань; доповідь та програму концертів, за якими Відділи ОЖ ОЧСУ зголошуються, просячи вислати їм відповідні матеріали та поради. Маємо надію, що гідно відзначимо славу річницю виникнення нашої столиці.

Відділ ОЖ у Філядельфії спирається на досвід минулих років, коли ми влаштували вечори, присвячені українським містам, запрошуючи до співпраці інші організації нашого міста. Вважаємо, що вечір, присвячений Києву, коли він має вкласти в

півторагодинну програму, мусить мати основну доповідь, показ фільму про давній Київ, прозвірки з сучасного Києва (у Філядельфії здійснив це архітект П. Палашевський з Гарісбургу), деклямації поезії про Київ, виконування творів київських композиторів солістами, хором чи інструментальним ансамблем. При цьому на вечорі можна зробити свого роду ажету: вже на залі попросити киян і відповідно привітати їх.

Вечір можна закінчити традиційним чаєм з якимись специфічно київськими ласощами — пиріжками, тортом тощо.

ІНФОРМАЦІЯ „ПО-СВОБОДЯНСЬКОМУ“

(Репліка)

У пресовому органі УНСоюзу під кер. п Фліса Івана „Свободі“ 13. 2. 1981 була надрукована довга стаття „Помер українсько-румунський поет — св. п. Орест Масикевич“, пера Василя Руснака. Поет переклав „Мойсея“ І. Франка на румунську, писав майже всі твори українською мовою, був переслідуваний, але під кінець життя — широко визнаний у Румунії (не в Укр. ССР).

На жаль, автор не подав ні одного прикладу — вірна сл. п. поета Ореста Масикевича, а „Свобода“ також не подбала про те, щоб познайомити читачів не лише з людиною, а і з її творчістю. За збірку віршів „На місячних перехрестях“ — українською мовою — сл. п. Орест Масикевич, раніше переслідуваний НКВД, — був нагороджений румунською державною премією.

Сподіваємось, що „найстаріший, найбагатший“ і т. д. УНСоюз та „Свобода“, маючи досить народних фондів, подбають і про публікацію бодай кількох поезій того поета. Друкувати довгу інформацію без прикладів-віршів це те саме, що писати довгу аналітичну статтю про творчість мистця-малюра і не подати ні однієї репродукції з його творів.

Оце ми називаємо „інформацією по-свободянському“.

Союзника

ЖІНКА ВРЯТУВАЛА ЛІТАК І СЕБЕ

П-во Нютон летіло своїм малим літаком, але чоловік-пілот раптово помер від удару серця і п-і Джулі Нютон довелося поневолі керувати літаком, чого вона раніше не робила.

На шастя, її позивні по радіо почув пілот-інструктор, піднявся в повітря і, летючи поблизу — дономіг своїми вказівками посадити літачок на землю. Щоправда, літачок зачепився на летовищі за прожектор і розбився, але п-і Нютон врятувалася.

Патріярх подякував окремим словом за побажання і вислови відданности.

Чергового дня при спільній трапезі вітали Блаженнішого Патріярха, між іншими, о. патріярший архимандрит проф. д-р Іван Хома, мгр. Слава Стецько, від АБН і заприязнених міжнародних організацій вільних народів, інж. Я. Гаврих від Філії УКУ у Великій Британії. Патріярх звернувся під кінець трапези з окремим словом до учасників. Вранці відправлялися Богослужби за здоров'я і многолітствіє Патріярха. Передано Блаженнішому наше щире:

Христос Воскрес — Воїстину Воскрес!

Надія Наум

САМОХАРАКТЕРИСТИКА ОДУМ-У

Об'єднання Української Демократичної Молоді, ОДУМ, прибудівка УРДП, задумане як українська організація молоді, котра походила із Наддніпрянщини і з будь-яких причин не вийшла у відновлені по війні за кордоном СУМ і ПЛАСТ. Співзасновник ОДУМ-у письменник І. Багрянний писав, що до ОДУМ-у треба приймати „навіть турка“. Він наказував, що ОДУМ має бути орг-ція „Не націоналістична“. І так далі.

У доповіді на З'їзді ОДУМ-у п. Тарас Коновал (див. „Народну Волю“ ч. 7 (1981 р.), уболіваючи ріденькими рядами того Об'єднання, подав тепер таку характеристику батьків ОДУМ-івців (так зв. кол. багрянівців на еміграції), кажучи, що в 1950-х рр. ті, що творили ОДУМ, мали інші думки, цитуємо:

„Вони, та їх батьки, не дуже давно залишили Україну. Вони почувалися частиною народу, що там залишився. Їм була дорога Україна, але захоплювала їх демократія й воля. Тепер змінилися часи, змінилися деякі й батьки. Вони хочуть показати, які вони модерні. Говорять із своїми дітьми по-англійському. І ці якраз люди говорять найгіршою, що могла б бути, англійською мовою. Це ці люди забули про Україну, про демократію, про волю, а найбільше про себе. Скільки вони не будуть модернізуватися, вони завжди залишаться, для інших, українцями. Їхня асиміляція є нашою українською проблемою. Не чужі, а ми самі, своєю байдужістю, недбальством та незацікавленістю українською справою, шкодимо українцям і Україні“.

Отака дійсно сумна самохарактеристика.

Забув лише п. Т. Коновал додати, що саме такі „демократи“ виступали в опозиції до законних виборів на XIII Конгресі Українці Америки, УККА, а голова лівого УРДП п. М. Воскобійник виявив себе тим, що не був навіть делегатом на Конгрес, хоча його однодумці пропонували його ж... до Президії Конгресу.

„Але захоплювала їх демократія й воля“, — сказав той доповідач. Дивне співставлення. Демократія і воля — добрі поняття, для людей із хребтом, з виробленими поглядами. „Годувати“ таких Одумівців Григоренківщиною — ні до чого не приведе. По-

чинайте читати їм лекції з Заяви Нескореного Богдана Ребрика в Нескореній Україні: „Росія завжди була тюрмою народів“!

Олег Юрак

ЖИТТЯ

Для нас життя — це не сліпий випадок,
Для нас життя — це не буденний сон,
Воно — черга й виграних і поразок,
Це вічний рух, без стриму й перепон!

Краса борні і чину і змагання,
Палка ненависть й осяйна любов,
Рвучкий порив, гарячі почування —
Оце життя — закон і вічний зов!

Хоч хмари й мряки оповили землю,
Хоч скрізь зневіра, знемога й плач,
Хоч скаженіє деспот із Кремлю —
Віримо все ж ми, що приїде наш час,
Час грізних воєн, негаданих зривів,
Час буревіїв, руїна в'язниць...
Ми вірим, що знову здобудемо Київ,
Що знову звитяжно наш меч задзвенить!

Цей вірш був друкований в літ.-мистецьким журналі „Дажбог“ у Львові. Чи „Олег Юрак“ правдиве, чи псевдо — невідомо.

ЯК „ПРОМАХНУВСЯ“ КАСТРО...

„Все оф Мартір“, євангеліське видання в ЗСА, в ч. 1, 1981 поінформував про цікавий випадок, що стався з проповідником-пастиром із Америки Томом Вайтом і його пілотом Мейл Бейлі.

Вони літали над чорвоною Кубою і розкидали релігійну літературу еспанською мовою. Під час бурі літак був змушений приземлитись... у Кубі. Кастрівці схопили обох і засудили на 24 рр. в'язниці.

Напередодні виборів, Організація пастора Р. Вурмбранда з ЗСА попередила Кастра, що коли виграє республіканець Реген, то відношення ЗСА до Куби буде ще гірше, ніж за „м“ якенького“ демократа Картера; тому, мовляв, краще тепер випустити заарештованих американців, бо згодом буде гірше.

Кастро зловився в пастку: він випустив пастора Вайта, пілота Бейлі і ще кількох американців із в'язниці. і, — не виграв Картера.

Обидва новочасні герої тепер на волі, проповідують Слово Боже.

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ ООЧСУ

РІЧНІ ЗБОРИ ООЧСУ І ОЖ-ОЧСУ ОЛБАНСЬКОЇ ОКРУГИ

Чергові загальні збори 15 Відділу ООЧСУ і ОЖ-ОЧСУ Олбанської округи (Амстердам, Коговс, Трой) відбулися 13. 12. 1980 р. в Українському Клубі в Амстердамі. Відкрив їх голова інж. М. Свідерський. Він здав звіт з конференції ООЧСУ в Нью Йорку та з'ясував стан ООЧСУ і сучасний стан української еміграції в ЗСА. ООЧСУ має 52 відділів, але через слабкий фінансовий стан видавнича діяльність частково занепала. Необхідно зібратись на двотижневик, пізніше тижневик для організації УВФронту.

До президії зборів вибрані: голова Д. Хорват, секретар І. Дурбак. Протокол з попередніх зборів 1978 р. прочитав секретар О. Пащак. Звіт з діяльності подав секретар О. Пащак: Відділ ООЧСУ, засновано у 1950 р., тепер має 26 членів. У звіттовому часі відбуто 14 ширших сходин. Члени брали участь у всіх імпрезах нашої околиці, що їх провадили Відділи УККА й СУМА. Відбулася велика академія у 50-ліття ОУН, з участю хору „Прометей“ і „Діброва“ з Торонта. Щороку відбуваються святочні сходини у пам'ять ген. Р. Шухевича. Відбулася автобусова прогулянка на фестиваль УВФ у Нью Йорку. Члени приїзять на імпрези на Сумівській Оселі. Відділ підтримував зв'язки з укр. та амер. організаціями, партіями й людьми, щоб ширити правду про Україну. Скарбник С. Когут здав фінансовий звіт. У 1979 р. сальдо було 828.62 дол., прихід 1,492.02, разом 2,320. 64, розхід 1,1612 д., сальдо 708. 64 дол. Дохід у 1980 р. 1,125.60. разом 1,834.24, розхід 880., сальдо 954.24 дол. Прихід був з Великоднього базару, з коляди, з писанки, збірок на прес. фонд. Голова інж. М. Свідерський підкреслив труднощі праці, коли члени розкинені по чотирьох містах, рівночасно працюють у багатьох організаціях. Замало інформаційних сходин про положення в Україні, міжнародні та актуальні справи. Наші національні роковини треба відзначити обговорюваннями, панелями з дискусіями. Треба підтримувати зв'язки з іншими національностями, співпрацювати з іншими українськими організаціями в системі УККА. Чому члени організацій УВФронту тягнуть усю працю в УККА, а репрезентують інші? Треба підтримати Фонд Оборони України, щоб зібрати один мільйон. Крім того, сл. п. д-р Процик заснував у Бофало „Фундацію Волі“. Треба зало-

жити Делегатуру Фундації Волі в нашій округі, по жертви на ту ціль звільнені від податку.

Голова Контрольної Комісії, П. Наугольник, ствердив, що провів контролю книговодства, знайшов усе в порядку, і поставив внесення уділити абсолютоторію Управі.

В дискусії О. Пащак підніс справу збирання по жертв на цілі УВФ, на Фонд Оборони України, на Фундацію Волі під час різних імпрез і родинних свят. Ред. І. Дурбак підкреслив справу наших імпрез: В 1981 р. припадає 40-ліття Акту 30. 6. 1941 р., і це треба гідно відзначити. ООЧСУ повинна видати відповідні актуальні брошури. О. Пащак підніс потребу семінарів на актуальні теми. Після дискусії ухвалено односторонню абсолютоторію уступачій Управі.

І. Дурбак поставив внесення, щоб переобрати Управу, що її прийнято з деякими змінами. До нової управи ООЧСУ вибрані: голова інж. М. Свідерський, заступники голови: В. Вересюк, В. Коцур і М. Савків, секретар О. Пащак, організаційний реф. Є. Наболотний, заст. О. Пащак, фінансовий реф. С. Когут, заст. Д. Хорват, зовнішні зв'язки: Р. Гарасим'як і В. Варшона, прес. реф. І. Дурбак, культ.-осв. реф. В. Боднар, М. Крушельницький. Контрольна Комісія: Л. Тарнавський, М. Наугольник, Ст. Гарбач.

Голова інж. М. С. Свідерський подякував за ревізир, закликав провести коляду на УВФронт і заповів доповіді наших визначних діячів, як проф. С. Вожаківського й ін. в новому році. Потім відбулося скромне прийняття, яке приготували членки ОЖ ОЧСУ, які також відбули свої збори рівночасно.

Прес. реф.

ОПЕРА... ПРО КОВПАКА

Советська преса повідомила, що якийсь Ільїн в Україні написав оперу „Грім з Путівля“ і вона йтиме в Дніпропетровському. Опера присвячена московсько-большевицькій партизанці Ковпака. Цікаво, чи будуть виведені й Упівці, які Ковпака „колошматили“ у Карпатах?

ПЕТРО ПОЛЬНИЙ — ГОЛОВОЮ 41 ВІДДІЛУ ООЧСУ

Вояк, учасник антикомуністичних воєн в Азії, д. Петро Польний обраний головою невеличкого чисельно, але дуже активного 41 Відділу ООЧСУ у Брукліні, Н. Й., на Загальних Зборах, що відбулися 22 лютого 1981 р. в Українському Домі (16-ті Збори з черги).

Хоча деякі члени переселилися в ін. дільниці чи й поза Нью Йорк, Відділ працює далі, вислав делегатів на XIII Конгрес УККА, провадив різні фінансові збірки на патріотичні цілі, платить членську вкладку до УККА, як нашої всеукраїнської громадської Централі, збирає на Коляду та ін.

На Зборах від Головної Управи був представник, ред. Ігор Дзябога, який і провадив нарадами. Вшановано пам'ять засновника і довголітнього секретаря Відділу д. Теодора Косандяка та ін. одинадцять членів, Патріотів України.

Учасники обрали головою Відділу молодого суспільно-громадського діяча, донедавна Сумівця д. Петра Польного, заступником Олександра Волошнина, секретарем — Івана Макара, скарбником — Івана Подусовського, членами Управи Відділу Олександра Шупера та Івана Чорнія; Контрольна Комісія: Михайло Бігун, Теодор Кишениа, Михайло Москаль; референт жіноцтва — подруга Текля Шевчук.

Ред. Ігор Дзябога в короткім слові з'ясував зовнішні і внутрішні справи, події в УККА і нашу поставу до них, передав привіт від Головної Управи ООЧСУ на чолі з пор. Левом Футалою і висловив признання Управі та друзям — членам 41 Відділу в Брукліні, за змістовну і жертвенну працю для добра громади і Нескореної України.

Збори закінчені піснею „Не пора“. Новообраний голова Управи д. П. Польний подякував ред. І. Дзябозі за слово від імени ГУ ООЧСУ і запросив усіх на товариську перекуску.

Того ж вечора до нашого Відділу вписалися два нові члени, яких вітаємо!

Іван Макар, Секретар

ЩИРО ВІТАЄМО ЗАСЛУЖЕНИХ ЮВІЛЯТІВ!

З нагоди 60-річчя та видатних успіхів у керівництві братського запомогово-громадською Українською Народною Поміччю в ЗСА і в Канаді та осягів у ділянці журналістики щиро вітаємо п. ред. Володимира Мазура. З нагоди 70-ліття життя і

СВЯТКОВА ІМПРЕЗА В ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Заходом і старанням 52-го Відділу ООЧСУ відзначено „Свят-Вечір“ окремою програмою в церковній залі парафії св. Володимира, 11-го січня 1981 р. Програму Вечора відкрив голова місцевого Відділу ООЧСУ Осип Яцусь, вітаючи членів Відділу, їхні родини та запрошених гостей, які засіли до святочно прибраних столів, щоб гідно і достойно відзначити Свят-Вечір, неначе одна родина.

Голова Відділу у вступному слові згадав про прекрасні українські різдвяні звичаї та звернув увагу присутніх на окремо застелений стіл, на якому горіла свічка, що символічно мала пригадувати гостям наш Свят-Вечір на Україні. Згодом цією свічкою запалено свічки на інших столах.

Імпреза почалася відспіванням старовинної української колядки „Бог Предвічний“.

Опісля п-ї Марія Бокало прекрасно змалювала в доповіді українські різдвяні звичаї в Україні.

З черги „Гавайське Тріо“ під мистецьким керівництвом проф. Мирослава Гогіля і Олега Канюки відспівали ряд колядок, а саме: „Бог Предвічний“, „Возвеселімся всі ними“, „Вістку голосить“, „Тиха ніч“ і „На небі зірка“.

Їхній виступ присутні прийняли рясними оплесками. Відтак пані Ольга Осередчук відчитала реферат про „Різдвяні традиції в Україні“. Гарно опрацьований реферат зробив на присутніх дуже миле враження.

Слідуючою точкою програми був знову виступ „Гавайського Тріо“, які на гітарах відіграли ряд українських народних пісень: „Місяць на небі“, „Гаснуть зорі“, „Марш Нескорених“ (муз. проф. Рол. Осередчука) і „Соняшний промінь“. Кожну точку програми присутні прийняли з одушевленням.

На закінчення програми Мирон Пінковський, голова місцевого Відділу УККА, висловив признання Управі 52-го Відділу ООЧСУ та його членам за влаштування „Свят-Вечора“, який залишився незабутнім спомином у нашому щоденному житті.

Учасник

значного вкладу в суспільно-політичний розвиток спільноти, а також за цінний вклад в українське музикознавство щиро вітаємо д. проф. Симона Вожаківського, заступника голови ГУ ООЧСУ!

На Многая Літа творчої праці!

Редакція

ІЗ ДОКУМЕНТІВ

РЕЗОЛЮЦІЇ

Ми, платники Українського Народного Фонду, згуртовані у Відділі УККА повіту Нассав, Н. Й., зібрані на Звичайних Річних Загальних Зборах 22 лютого 1981 р. в залі Українського Кат. Центру св. Володимира при 226 Юніондел Евені в Юніондел, стверджуємо сильні прояви русофільських тенденцій деяких осіб, які займаючи певні позиції в українському громадському житті, протискають їх до ряду загальногромадських установ.

В останніх роках роблено все можливе, щоб ці русофільські тенденції протягнути і закріпити в УККА, який являється центральною репрезентацією всіх українців в Америці і як такий намічує напрямні нашого зорганізованого життя. Коли намагання цих груп були відкинені великою більшістю членів Екзекутиви УККА, згодом Крайовою Радою, а відтак делегатами на XIII Конгресі УККА, тоді ті особи і організації, в яких вони мають впливи, вийшли з Конгресу, а відтак створили т. званий „Громадський Комітет за правопорядок в УККА“.

Протискання ворожих і шкідливих українській справі ідей відбувається під плащиком демократії з одночасною перфідною повною ненависті акцією, спрямованою не тільки проти всіх українських самостійницьких сил, а передовсім Організацій Укр. Визвольного Фронту, та акцією, спрямованою на знищення УККА.

Статті, які виходять з-під пера „майстрів“ опозиції, немов поставили собі за ціль не тільки принизити велику більшість української патріотичної громади, яка буцімто нічого не розуміє; не тільки оплюгавити людей, які все своє життя віддали українській справі, а багато з них віддало життя, — вони навіть пробують висміяти і обезчестити Націоналістичну Ідею, завдяки якій український нарід піднісся до рівня національно свідомої нації.

Все згадане повище є тим „пістряком“, який нищить здорове тіло української еміграції. Тому ми, платники Українського Народного Фонду і члени різних громадських організацій і товариств, засуджуємо ініціаторів і спонзорів модерного русофільства. Засуджуємо „майстрів“ опозиції і їх руйнуючу діяльність, як шкідливу для української громади на еміграції і українського народу на рідних землях.

Ми висловлюємо свою піддержку нововибраній на XIII Конгресі Екзекутиві УККА і закликаємо проводити всіх українських громадських організацій і установ і їх клітини в терені, як рівнож всіх людей доброї волі, яким не байужа доля українського народу, включитися в конструктивну працю в системі УККА!

Вислід головування: на 52 особи управнених до голосування — за 47, проти 3, стримались 2.

ЗА ПРЕЗИДИО

Мирон Мицьо — Голова
Марія Якубовська — Секретар

РЕЗОЛЮЦІЇ

Ірвінгтон, дня 5 лютого, 1981 р. — Ми, зібрані на сходинах платників Народного Фонду УККА, Відділ Ньюарк-Ірвінгтон й околиці, дня 1-го лютого 1981 р. в Укр. Нар. Домі, 140 Проспект Ев. Ірвінгтон, заслухавши доповіді мгр. Ярослава Рака про перебіг XIII-го Конгресу УККА і дискусії, ухвалили слідуючі резолюції:

1. В сучасній політичній ситуації УККА мусить зберегти респект та авторитет перед зовнішнім світом, і тому ми даємо повну піддержку органам УККА, вибраним на XIII-му Конгресі УККА.

2. Ми розуміємо потребу гармонійної співпраці всіх складових частин, які входять до УККА, і віримо, що при взаємному виrozumінню її вдасться досягнути.

3. Ми будемо продовжувати заплановану працю нашим Відділом, а зокрема прискінення та заключення збірки Народного Фонду УККА за 1980 рік.

4. Ми будемо впливати через Відділи та Окружні Ради Укр. Нар. Союзу, щоб щоденник „Свобода“ не був лише трибуною однобічних поглядів. Даючи місце друку протилежним думкам, створиться ясність і баянс у нашій теперішній громадській ситуації.

УПРАВА ТА ПРЕЗИДИЯ ЗБОРІВ ПЛАТНИКІВ
НАРОДНОГО ФОНДУ УККА

Голова — Инж. М. Семанишин
Містоголова — Д-р М. Чировський
Секретар — М. Корміло

ЗАЯВА-ПРОТЕСТ

11 лютого 1981
Пітсбург, Па.

З доручення Головного Уряду УНПомочі — Братсько-Запомогової Організації, яка була членом-основником УККА і СКВУ — складаю на засіданні Президії СКВУ заяву-протест в такій справі:

В офіційному органі Української Православної Церкви ЗСА „Українському Православному Слові“ ч. 11-12 за 1980-ий рік була поміщена напастлива і кривдяча стаття по відношенню Української Народної Помочі, коли дослівно говориться, що „темні круги і сили визволили її з обіймів Української Православної Церкви“...

Тому, що таке ствердження є поміщене на сторінках органу Церкви без підпису, а це рівнозначне із станвищем пресового органу УПЦеркви, а також тому, що в Президії СКВУ є заступлені речники УПЦеркви і Української Народної Помочі, які повинні себе шанувати і поступати згідно із засадами християнської і національної моралі — тому я складаю рішучий протест проти очорнювання і злобних писань на сторінках офіційного органу УПЦеркви.

Я прошу цей протест включити до протоколу засідання Президії Секретаріату СКВУ з 7-го лютого 1981 року.

Володимир Мазур
Головний Предсідник УНПомочі

СТВЕРДЖЕННЯ ГОЛОВНОЇ ЕКЗЕКУТИВИ УНПОМОЧІ

Головна Екзекутива братсько-обезпеченої Української Народної Помочі в ЗСА і Канаді оцим стверджує:

Повну законність проведення і виборів нових керівних органів Українського Конгресового Комітету Америки, УККА на XIII Ювілейному Конгресі Українців Америки, і тому запевняє повну співпрацю та моральну і матеріальну підтримку УККА у відповідальній праці для добра вільнолюбної Америки, української спільноти і Нескореної України.

Пітсбург, січень 1981, РБ.

СЛ. П. Д-Р КОНСТАНТИН САВЧУК

28 січня 1981 року відійшов на вічний спочинок визначний член багатьох організацій УВФронту, сл. пам. проф. д-р Константин Савчук.

Кость Савчук народився 24 грудня 1931 р. в Україні, блискуче закінчив студії в Ст. Пітерс-коледжі та колумбійському Університеті, 1969 здобув докторат з історії, від 1964 професор історії і декан філософичного факультету у Ст. Пітерс-коледжі, 1973 професор-гість в Університеті Пенни, викладач Морського інституту ЗСА, член укр. та амер. наукових організацій. Його наукові праці були знавцями сцінені, як високовартісні описи.

Сл. пам. д-р Кость Савчук, був членом Редколегії журналу „Визвольний Шлях“. Редагував орган ТУСМ-у „Фенікс“, а також друкувався в англійських виданнях „Сурвей“, „Юкрейніен Рев'ю“.

Горем прибитій Дружині Марті, синові, матері Покійного й родині д-ра В. Савчука складаємо глибоке співчуття. Сл. пам. Костя Савчука поховано у Бавнд-Бруку 31 січня 1981 року.

Вічна Йому пам'ять!

Організації Українського Визвольного Фронту в Америці.

ВІДБУЛИСЯ ДОПОВІДІ НА ГРОМАДСЬКУ ТЕМУ

У різних місцевостях ЗСА в лютому-березні 1981 р. відбулися доповіді на суспільно-громадські теми, зокрема до подій на XIII Конгресі УККА та „сецесіоністів“, які творять опозицію до народоправної більшості і нашої найвищої громадської Централі — УККА.

З доповідями виступали не лише представники Організації Українського Визвольного Фронту: д-р А. Бедрій, проф. С. Вожаківський, д-р А. Лозинський, але також діячі або репрезентанти інших установ чи об'єднань: д-р Б. Футей, речники Прихильників Державного Центру УНР в екзилі п-і Стефанія Букшована і ред. Орест Питляр.

Д-р Анатоль Бедрій ґрунтовно проаналізував „ґригоренківщину“, „партократію“ та подібні антиукраїнські лвища.

Доповіді відбулися в таких містах: Чикаго, Клівленд, Дітройт, Йонкерс, Трентон, Сиракузи, Рочестер, Гемпстед, Нью Йорк. Вони викликали жваве зацікавлення та різні запитання слухачів, на які шановні прелегенти давали вичерпні відповіді, стоячи твердо на становищі УССД.

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

Алла Коссовська

ПОЕТЕСА І ЇЇ РОМАН У ВІРШАХ “СЛОВА, СЛОВА, СЛОВА”

(Ганна Черінь „СЛОВА, роман у віршах,
253 ст., накладом автора)

Думка написати твір про сибірські концтабори зародилася в голові авторки давно. Ще в книжці поезій „Вагонетки“, яка вийшла в світ у 1969 році, у вірші „Надхнення“ вона пише:

„Налетіло на мене надхнення,
Як велика розбурхана птиця“... (і наказало:)
„Подивися на огорожі,
Де стогнуть замучені,
Кинь цяцькованих слів самоцвіти,
Ось про них пиши, не про квіти!
Ті сибірські неписані міти
Твій обов'язок оживити!“

Письменники добре знають, що значить видати книжку в еміграційних умовах: легше Фордові спустити в конвеєра сотню тисяч авт, ніж авторові видати невеличку книжку віршів, або прози. Крім великих коштів, (які не завжди має автор), багато інших труднощів зустрічає книжка на своєму шляху від пера творця до рук читача, і тому кожна нова поява на нашому літературному обрії викликає радість і гордість не лише в автора, але в кожного свідомого українця.

З такою радістю взяла я до рук нову книжку Ганни Черінь, роман у віршах „Слова, слова, слова...“ Нарешті пощастило поетесі здійснити свою десятирічну мрію — видати роман у віршах про советські концтабори! Український літературний арсенал збагатився зброєю поета, свіжим твором!

Ганну Черінь можна вважати чемпіоном віршування. Рими і ритми даються їй легко, слова, наче в танці, спітаються і творять музичну цілість із зрозумілим змістом, без модерних потуг на оригінальність.

Роман читається легко, і, не зважаючи на те, що в такому довгому творі трудно знайти оригінальні рими, приємно вражає свіжістю і якоюсь невимушеністю у римуванні. Це вже талант автора!

Але, з другого боку, виникає думка: чи не надто легка форма для такої „тяжкої“ теми, як концтабори? Може проза була б більш підходящою фор-

мою? Може музичність вірша зм'ягшує зміст твору? Може й так, але чи добре це, чи недобре?

З одного боку, завантажувати роман у віршах реалістичним описом концтаборів, з їх жахом, стражданням, брудом і кров'ю, це значило б затерти враження від справді поетичних рядків, яких немало в цьому творі. Ось, наприклад, пісенька Галі біля криниці:

„А я ж молода-молода,
Як фіялка на провесні“,
І гойдає кринична вода
Райдугу на коромислі.

Але, з другого боку, опис таборів і перебування в них героя Миколи не викликають почуття безнадійності. Правда, Миколі пощастило, він потрапив у бригаду артистів і був у привілейованому стані, мав більше свободи і жилося йому легше. Але, після свідості тих, які на своїй шкірі зазнали весь жах советських концтаборів, перебування Миколи в цих селищах смерті здається досить ідилічним. Там, виявляється, навіть любити можна, хоча нормально людина, вічно голодна в тих умовах, мріє про зайву скибку хліба, а не про поцілунки.

Проте, на цьому наполягати не буду, бо знаю про табори лише з літератури, може комусь і пощастило потрапити в краший концтабір.

Видана книжка дбайливо, на обкладинці, роботи покійного мистця Вадима Доброліжа, символічні золоті кільчасті дроти, теж зовсім не страшні, навіть привабливі.

Вся книжка це панегірик слову, про що говорить вже сама назва роману. Слово обрала поетеса за зброю, а найдорожче для неї „єдине слово горде, орлине, що з серця до серця лине, співуче, болюче... найкраще із слів — Україна“.

Так закінчує свій роман авторка.

Книжку можна (і треба) рекомендувати нашій молоді, яка часто соромиться своєї мови, вважаючи її за меншвартісну. Та і матерям, що на догоду своїм нерозумним діточкам намагаються говорити з ними, хоч поганою, але чужинною мовою, не завадить прочитати цей талановитий твір сучасної поетеси Ганни Черінь.

Д-р Микола Чировський

Необ'єктивна книга

“The Ostropolitik of the Federal Republic of Germany,” William E. Griffith. Видавництво Месечусетського Інституту Технології, Кембрідж, 178, ст. 325.

ВСТАВАЙ, УКРАЇНЧЕ, ВСТАВАЙ!

(Марш)

Слова Яра Славутича. Музика Романа Бородієвича.

Гетьманські горять книгозбірні,
Народу прадавні скарби,
Супутники битов сумирні
І свідки буття й боротьби.

Лютує московська сваволя
Від Дону по Тису й Дунай...
Твоя четвертується доля —
Вставай, українче, вставай!

Горять запорозькі музеї,
Палають лемківські церкви...
Хто спадщини збувся своєї,
Не матиме той короги.

Лютує московська сваволя
Від Дону по Тису й Дунай...
Твоя четвертується доля —
Вставай, українче, вставай!

Загила для рідної мови
До уст накладає замки,
Щоб наші і дочки й синове
Чужими зростали віки.

Лютує московська сваволя
Від Дону по Тису й Дунай...
Твоя четвертується доля —
Вставай, українче, вставай!

Духовосте, кидає в диби
Тебе знавіснілий москвин.
Та світять живі смолоскипи,
Визвольний наснажують чин!

Лютуючи, згине сваволя!
Від Дону по Тису й Дунай
Твоя не скоряється доля —
Вставай, українче, вставай!

1979. До циклю „Живі смолоскипи“,
У книзі „Зібрані твори“, 1938-1978.

Книга появилася в рамках Студій Комунізму, Ревізіонізму і Револуції — Центру для Міжнародних Студій Месечусетського Інституту Технології, що вже видав майже тридцять книжок на цю тематику. Її автор, Вільям Гріффітс, є головним редактором усіх видань Центру.

Бібліографічні нотатки займають 50 сторінок оригінальних джерельних матеріалів, коментарів, інтерпретацій і цитованих книг, для кожного розділу окремо, що доказує значне наукове зусилля автора. Обширний показник імен дозволяє легко зорієнтуватися в матеріалі і його розподілі. Не цитується нічого з видань НТШ, УВАН, Українського Гарварду чи ін.

Свою інтенцію дуже ясно висловив автор у передмові:

„Це студія з теперішньої історії, а не з політичної науки або соціології. Я не ставлю ніяких гіпотез, не переводжу жодних експериментів, ні не висказую ніяких передбачень; я тільки стараюся переповісти все так, як воно було“...

Гріффітс, ствердивши цілковиту відмінність політичних напрямних відносно Сходу поміж Британією і Францією з одного боку і Німеччиною й Росією з другого, розпочинає начеркувати історичне тло німецької східної політики від Фрідріха Вільгельма і Фрідріха Великого зглядом Польщі і Росії, через часи перед Першою світовою війною і Ваймарської Республіки, часи Гітлера і Другої світової війни. Обговорюється тут і німецький наступ на Польщу та Советський Союз, і то у правдивому світлі, але... без України, за яку ішов він.

В часі Гітлера і війни, ті кола, які противились диктаторові, консервативні націоналісти і соціал-демократи, — скорше орієнтувалися на Захід і завжди були в опозиції до націонал-соціалістичної співпраці зі Советським Союзом, а по тому до війни на два фронти.

По Другій світовій війні обставини основно змінилися закріпленням советсько-московської гегемонії на сході Європи та з закріпленням серед слов'янських народів думки помститися на німцях і ніколи вже їм не дозволити опанувати східні європейських теренів.

Треба ствердити, що в багатьох випадках Гріф-

фітс поробив дуже слушні завваження, які, однак, є чимось цілком самозрозумілим для людей, ознайомлених з історією Східної Європи і Росії зокрема, наприклад, на сторінці 31 він говорить:

„Росія завжди була експансивною у відношенні до уявлених національностей і у відношенні до Європи, коли вона була досить міцною, байдуже чи то за царя Олександра I по 1815 році, чи за Сталіна по 1945“.

Поділ Німеччини на Західно Федеративну Республіку і Східно Комуністичну, розуміється, створив окрему ситуацію для німецької „Східної політики“. Аденауер, використовуючи страх Заходу перед советським імперіалізмом, передовсім намагався здобути для Західної Німеччини престижну позицію у Західному світі, як першу стадію в ближчому об'єднанні Німеччини. Протисовєтський сентимент домінував так в таборі Аденауера, як і в таборі його противника, провідника соціал-демократів, Курта Шумахера.

Вкінці вдалося Західній Німеччині і озброїтися, і дістати повну свободу в ряках НАТО в середині 1950-тих років в час найбільшої натуги Холодної Війни, станувши цілковито по стороні Заходу і проти Советського блоку. Хоч як Гріффітс доказує, Аденауер і його люди не переставали кокетувати Советського Союзу (ст. 71-74) в ім'я можливої злуки обох Німеччин. Таке об'єднання було найважливішим аспектом західно-німецької політики на Сході Європи, проти надії надіючись, бо і Сталін і Хрушов багато разів давали гостро зрозуміти, що двоподіл Німеччини є недискусійною справою.

Автор книги присвячує багато місця польській політиці, яка віддзеркалювала в дійсності советські пляни в Європі, як, наприклад, т. з. Плян Рапацького (стр. 80).

Позицію західно-німецької „східної“ політики сильно зміцнив советсько-китайський конфлікт і це дозволило Аденауерові розпочати свою нову „Остполітік“ і пляни злуки (стр. 81-86). По декількох невдачах, Аденауер і його західні німці розпочали зближення до Де Голя і Франції, щоб зашухувати Советський Союз і посунути справу об'єднання вперед.

Іншим аспектом цієї проблеми являлася можливість об'єднання Німеччини на комуністичних умовах верховодства Схід. Німеччини, до чого схилювалися деякі радикально-ліві кола Західної Німеч-

чини. Однак офіційні західнонімецькі політики таку розв'язку виключали.

В резолюції Бундестагу із 1961 року підкреслювалася знову konieczність об'єднання і з цим мирного співіснування зі Советським Союзом і східноєвропейськими країнами (стр. 115). Зростаюча мілітарна і нуклеарна сила СССР децизуючо впливала на хід „східної політики“ Західної Німеччини впродовж 1970-тих років. Згодом стало наростати зближення між Бонном і Москвою, яке навіть довело до часової коаліції поміж Соціал-демократичною і християнсько-демократичною партіями для узгодження „східної політики“ (стр. 132-150). Західні німці згодом стали натискати на збільшення безпосередніх контактів поміж Бонном і Берліном, що, однак, стрінулося із наскрізь негативною реакцією Москви, Варшави і Берліну (стр. 141-147).

В своїх намаганнях до об'єднання, Бонн присвячував багато уваги Польщі, Малярщині, Болгарії, і Румунії, і Чехо-Словаччині, і Комуністичному Китаєві, і Югославії (стр. 149-163) — але не Україні.

Інвазія СССР на Чехо-Словаччину потрясла німецькою „східною політикою“. Все одно у своїх інтенсивних намаганнях об'єднатися — Бонн скоро відновив свої переговори з Москвою!

Значиться, об'єднання Західної і Східної Німеччини було і є основною думкою у східній політиці Бонну — через Холодну Війну і відпруження, в умовах мілітарної і політичної переваги З'єднаних Штєтєв Америки, чи тепер — в умовах політичної і мілітарної переваги СССР.

Хоч старанно видана книга, що робить враження солідарної роботи, вона має свої хиби. Коли Україна і українська тематика завжди були важливими у „східній політиці“ Німеччини взагалі, коли в книзі згадується всіх і вся, то Гріффітс цілковито промовчав Україну. В книжці на 325 сторінок ім'я України з'являється „випадково“ шість разів на сторінках 5, 160, 185, 202 і 203. Обговорюючи минуле тло історії „Остполітік“ слово „Україна“ з'являється на сторінці 5-ій без найменшого коментування, хоч важливість її в політиці цісарської і гітлерівської Німеччини незаперечна.

Оговорюючи інвазію на Чехо-Словаччину, Гріффітс згадує тільки мимохідь, що чеські події могли мати небажаний вплив на Советську Україну, — і більше нічого, згадує він її ще у зв'язку із усуненням Шелєста, без коментаря. Це ж саме на сторінках 202 і 203.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ „ПЕВНІСТЬ“
Security Savings and Loan Assn.

936 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622
312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393

- В „Певності“ Ви одержуєте найвищі відсотки на всіх родах ощадностей, нараховуванні щоденно від дня вкладу до дня вибору й виплачувані квартално.
- В „Певності“ Ви одержуєте відсотки від відсотків.
- В „Певності“ Ваші ощадності забезпечені Федеральною Агенцією до суми 100 тисяч доларів.
- В „Певності“ Ви можете відкрити пенсійні конта, т. зв. IRA і Keogh, чекові конта та користати з першого депозиту пенсійних чеків.
- В „Певності“ є до Вашої диспозиції різного рода щадничі Сертифікати.
- В „Певності“ є вогнетривалі скриньки для переховування цінних речей.

ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ „ПЕВНІСТЬ“ —
НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВЛІЙНОМУ СВІТІ!

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА**

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І
ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ
ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВІШИЙ
КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,
ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІАЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей

Безплатне життєве забезпечення
до 2,000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“БУДУЧНІСТЬ”

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ
ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА,
ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ,
ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ
(КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ
ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧ-
КОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5¼%
ДИВІДЕНДИ.

Вкладники мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel.: 843-5411

Робота Гріффітса недомагає через свою тенденцію оставатися в тіні „американської великопротирности“ і страху будь-якої глибшої аналізи і обговорювання зовнішніх подій поверховно, ідучи по лінії оборони статус кво.

Отже фактично — це малозначна для України книга.

ПАМ'ЯТНИК ЗАПРОДАНЦЕВІ УКРАЇНИ

У селі Богородчани, в районі Снятина — Коломні, окупант поставив бюст якогось Марчука, який під час другої сві. війни бився в лавах сов. партизан проти УПА на Прикарпатті, став „бійцем винищувального батальйону“ (див. „Рад. Україну“ з 22 листопада 1979 р.). Був по війні секретарем „райкому партії“. Але тоді „бандерівські кулі“ — знайшли того червоного вовкулаку.

Тепер у селі стоїть пам'ятник, якого напевно всі жителі оминають...

ТЕРОРИЗМ В СССР

У цім році в Москві невідомий підніс пакет біля дому КГБ і передав його шоферові авта полковника КГБ. Коли авто рушило, пролунав вибух і всі були знищені. Італійська преса подавала в лютому, що „підозріння падає на українських націоналістів, або ж на мусульман“.

У 1969 р. старшина з Ленінграду стріляв у Брежнева під час вітання космонавтів, але поранив тільки полк. Берегового, космонавта з України.

У 1977 р. в московському „метро“ було вбито до 10 осіб та поранено понад 50 вибухом бомби, в чому було оскаржено трьох вірмен.

УПС — ОУВФронт. Нью Йорк. — З України одержано повідомлення, що в советських тюрмах і таборах перебувають тепер у ізоляції українець, проповідник-баптист Нелпрієнко і католицький діяч із Балтики Темкевікус.

Православний священник Дудко на советській телевізії відмовився від служення Церкві. Його провокативно фотографували кагебісти у сцені насилування звихненими особами і хотіли демонструвати цей „акт“ на телевізії. Священник Дудко, не маючи змоги заперечити провокації, заявив про свій відхід від Церкви, а за ним і залякані КГБ християни Капітанчук, Овсеев та ще один, прізвища якого не вдалося встановити.

Від Редакції: У Західній Німеччині „Вельт ам Зонтаг“ ще в серпні 1980 р. повідомляв про випадок нападу на о. Дудка звихних особняків-криміналістів.

„Сторонні сили та міжнародна політична кон'юнктура можуть мати значення допоміжних, але не вирішальних чинників. Беремо їх до уваги в такому розумінні і використовуємо їх, але відкидаємо всякі орієнтації на сторонні сили“.

СТЕПАН БАНДЕРА

Говорить Панько Незабудько

ПЕРЕТВОРЕННЯ

(Фейлетон)

Усіх комах у природі зобов'язує закон перетворення. Наприклад, лазить по гілках гусениця, а тоді скручується в кокон і після за деякий час з неї витворюється комаха: муха, бджола, метелик, оса.

Факти перетворення помітні, крім комах чи „насікомих“, також серед людей, хоч закон природи їх фізично до того не зобов'язує. Перетворюються вони не фізично, лише душевно наслідком кон'юнктури, зміни світогляду, наслідком своєї духовної безхребетности і т. д. Особливо здібність перетворювання мають люди з замилюванням до політики. Ось, наприклад, червоні китайці з великих приятелів червоних москалів перетворились у їх запеклих ворогів; лясоський принц із аристократа перетворився в комуніста. А ось Фідель Кастро потрапив утяти штуку й перетворитись аж двічі: з „демократа“ в комуніста, а з московського служки — „нейтральним“ і приналежним до так зв. „третього світу“... .

Серед нашої спільноти є також чимало фактів подібного перетворення. Наприклад: ленінський орденосець Ярослав Галан з агента польської розвідки перетворився в агента советської розвідки, а деякі з наших дисидентів з колишніх марксистів перетворились у антимарксистів, як, наприклад, Данило Шумук і Микола Руденко.

На чужині так зв. „двійкарі“ з націоналістів-революціонерів перетворились на ліваків-реалітетників, а частина мельниківців з націоналістів на лібералів.

Ліві уердепісти перетворились також: з революційних демократів стали антиреволюційниками, а з шляху революційної демократії зійшли майже на манівці марксистсько-ленінської плутаної стежечки, тобто Оплюдилися.. .

Є серед нас і такі, які намагаються перетворити когось. Панас Феденко, Леонід Плющ й інші з великого українського патріота Дмитра Донцова хочуть зробити національного „шкідника“, а націоналістів-революціонерів за большевицьким зразком з безкомпромісових борців за волю українського народу — на „ворогів українського народу“.

Генерал Пйотр Грігоренко пішов ще дальше, бо з націоналістів-революціонерів, з українських патріотів намагається зробити не лише „ворогів українського народу“, але й „ідіотів“ і „щурів“. А Фліс Іван зазнав катастрофальної невдачі в намаганні перетворити Українську Народню Поміч з приятеля ОУН — на її противника.

Можна б у безконечність подавати факти перетворювання серед нашої спільноти, але рамки фейлетону є замаленькі, щоб їх усіх у них помістити. Вистачить і вище вичислених, щоб вас затиснуло під серцем і занудило від них.

Як багато у нас розвелось комах, особливо після XIII Конгресу УККА!